

Inventari de custòdia del territori a Catalunya 2026

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

Inventari de custòdia del territori a Catalunya 2026

Publicació: octubre 2026

Coordinació i autoria: Laura Gracia Quintas (XCN)

Revisió, disseny i maquetació: Paula Puy (XCN)

Amb la col·laboració voluntària de les entitats de custòdia del territori de Catalunya, a qui volem fer un agraïment especial per fer possible aquest inventari.

Publicació digital inèdita de la Xarxa per a la Conservació de la Natura. Els continguts d'aquest document estan subjectes a una llicència de *Creative Commons Reconeixement-CompartirIgual 4.0 Internacional (CC BY-SA 4.0)*. Se'n permet la còpia, distribució i adaptació, sempre que se'n mencionï l'autoria i l'obra.

Citació recomanada: Gracia, L. (2026). Inventari de custòdia del territori a Catalunya 2026. Informes de la Xarxa per a la Conservació de la Natura, 59 pp.

Per a més informació contacteu amb nosaltres a info@xcn.cat, www.xcn.cat

Índex

1. Introducció	4
1.1 La custòdia del territori com a estratègia de conservació de la natura.....	4
1.2 L'Inventari de custòdia i el Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya	5
2. Dades clau de l'inventari 2026	7
3. Metodologia per a l'elaboració de l'inventari 2026.....	8
3.1 Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya.....	8
3.2 Recollida i actualització de les dades.....	8
3.3 Anàlisi de dades	9
3.4 Accessibilitat de les dades	10
4. Resultats	11
4.1 Entitats de custòdia	11
4.1.1 Tipus d'entitats.....	11
4.1.2 Distribució territorial de les entitats	12
4.2 Iniciatives de custòdia.....	13
4.2.1 Nombre d'iniciatives de custòdia.....	13
4.2.2 Distribució geogràfica de les iniciatives de custòdia.....	13
4.2.3 Superfície de les iniciatives de custòdia.....	16
4.2.4 Tipologia de la propietat	19
4.2.5 Tipologia d'instrument jurídic de les iniciatives	20
4.2.6 Durada dels contractes o convenis i pròrrogues	21
4.2.7 Presència de figures de protecció.....	22
4.2.8 Principal àmbit d'actuació.....	23
4.2.9 Presència d'hàbitats i espècies d'interès	24
4.2.10 Existència d'un Pla de Gestió i d'un Instrument d'Ordenació Forestal	27
4.2.11 Objectes de conservació	28
4.2.12 Seguiment de les iniciatives de custòdia	30
4.2.13 Estratègies de conservació	31
4.2.14 Fonts de finançament de les iniciatives de custòdia	32
4.2.15 Actors amb els que s'interactua.....	33
4.2.16 Productes i serveis derivats de les iniciatives de custòdia	34
5. Conclusions	36
6. Annex	40

1. Introducció

1.1 La custòdia del territori com a estratègia de conservació de la natura

La **custòdia del territori** engloba un conjunt **d'eines, mecanismes i formes de col·laboració** orientades a afavorir **la implicació de les persones** propietàries, gestores i usuàries del territori, així com de la ciutadania en general, en **la conservació de la natura** i en una gestió responsable dels recursos naturals. Aquest enfocament també té en compte els valors culturals, socials i paisatgístics vinculats als espais on s'actua.

Les **entitats de custòdia del territori** són organitzacions públiques o privades sense afany de lucre que treballen en favor de la conservació de la natura i que incorporen aquestes eines de custòdia en els seus projectes i actuacions.

Les **iniciatives de custòdia del territori** són projectes de conservació vinculats a un espai geogràfic concret i formalitzats mitjançant diferents instruments jurídics, tant de caràcter públic com privat. Habitualment, prenen la forma de **contractes o convenis** entre una entitat de custòdia i la persona física o jurídica que ostenta drets sobre la finca o l'espai, ja sigui com a propietària o gestora. Tanmateix, també es poden articular a través **d'altres fórmules**, com ara acords verbals o autoritzacions, en funció de les característiques i necessitats de cada projecte.

En **l'àmbit privat**, una de les figures més utilitzades és el **contracte de custòdia del territori**, regulat a l'article 623-34 del Codi Civil de Catalunya i vigent des de l'1 de gener de 2018. Aquesta figura permet establir compromisos de conservació entre les parts i adaptar-los a les particularitats de cada finca i iniciativa.

Existeix també un cas específic: les iniciatives que es desenvolupen en **finques que són propietat de la mateixa entitat** privada sense afany de lucre que les gestiona. En aquestes situacions no hi ha un acord entre dues parts diferenciades, sinó que és la mateixa entitat qui assumeix els compromisos de conservació d'acord amb les finalitats establertes als seus estatuts i, quan n'hi ha, amb el pla de gestió de la finca.

En conjunt, les iniciatives de custòdia afavoreixen **una participació més directa de la societat en la conservació del territori** i actuen de manera complementària al sistema oficial d'espais naturals protegits.

En funció de qui impulsa la iniciativa, es poden diferenciar **dos grans tipus de custòdia: la privada i la pública**. Les **iniciatives privades** són promogudes per entitats sense afany de

lucre, com ara associacions, fundacions o cooperatives, que disposen d'una base social o que desenvolupen la seva activitat en benefici de l'interès general. Les **iniciatives públiques**, en canvi, són impulsades per administracions i organismes públics, com ajuntaments, consorcis, diputacions o òrgans gestors d'espais naturals.

Els **orígens** de la custòdia del territori (*land stewardship* en anglès) se situen a finals del segle XIX a Anglaterra i als Estats Units. Posteriorment, aquest model es va consolidar especialment durant la dècada de 1980. A Catalunya, el concepte es va començar a introduir a finals dels anys noranta i va fer un pas decisiu l'any 2000 amb la celebració del Seminari Internacional de Custòdia del Territori de Montesquiú.

D'aquella trobada en va sorgir la **Declaració de Montesquiú**, considerada el primer document que va formalitzar el concepte i el moviment de la custòdia del territori a Espanya. Aquest procés va donar lloc, l'any **2003**, a la creació de la **Xarxa de Custòdia del Territori** (XCT), amb l'objectiu d'impulsar i consolidar aquesta estratègia de conservació a Catalunya.

Més endavant, l'any **2019**, la XCT es va fusionar amb la Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya (XVAC). Fruit d'aquesta integració va néixer la **Xarxa per a la Conservació de la Natura** (XCN), amb una missió més àmplia que incorpora tant la custòdia del territori com el voluntariat ambiental.

Actualment, la **XCN és una associació de segon nivell** formada principalment per entitats del tercer sector ambiental i institucions públiques. La seva tasca se centra a **reforçar, promoure i estendre l'ús de la custòdia del territori i del voluntariat ambiental** com a eines clau per a la conservació de la natura a Catalunya.

1.2 L'Inventari de custòdia i el Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya

L'inventari de custòdia del territori és el **recull de les iniciatives de custòdia, tant públiques com privades, existents a Catalunya**. El publica de forma periòdica la Xarxa per a la Conservació de la Natura des de l'any 2003, gràcies a la col·laboració desinteressada de les entitats de custòdia, que faciliten les dades necessàries per a la seva elaboració.

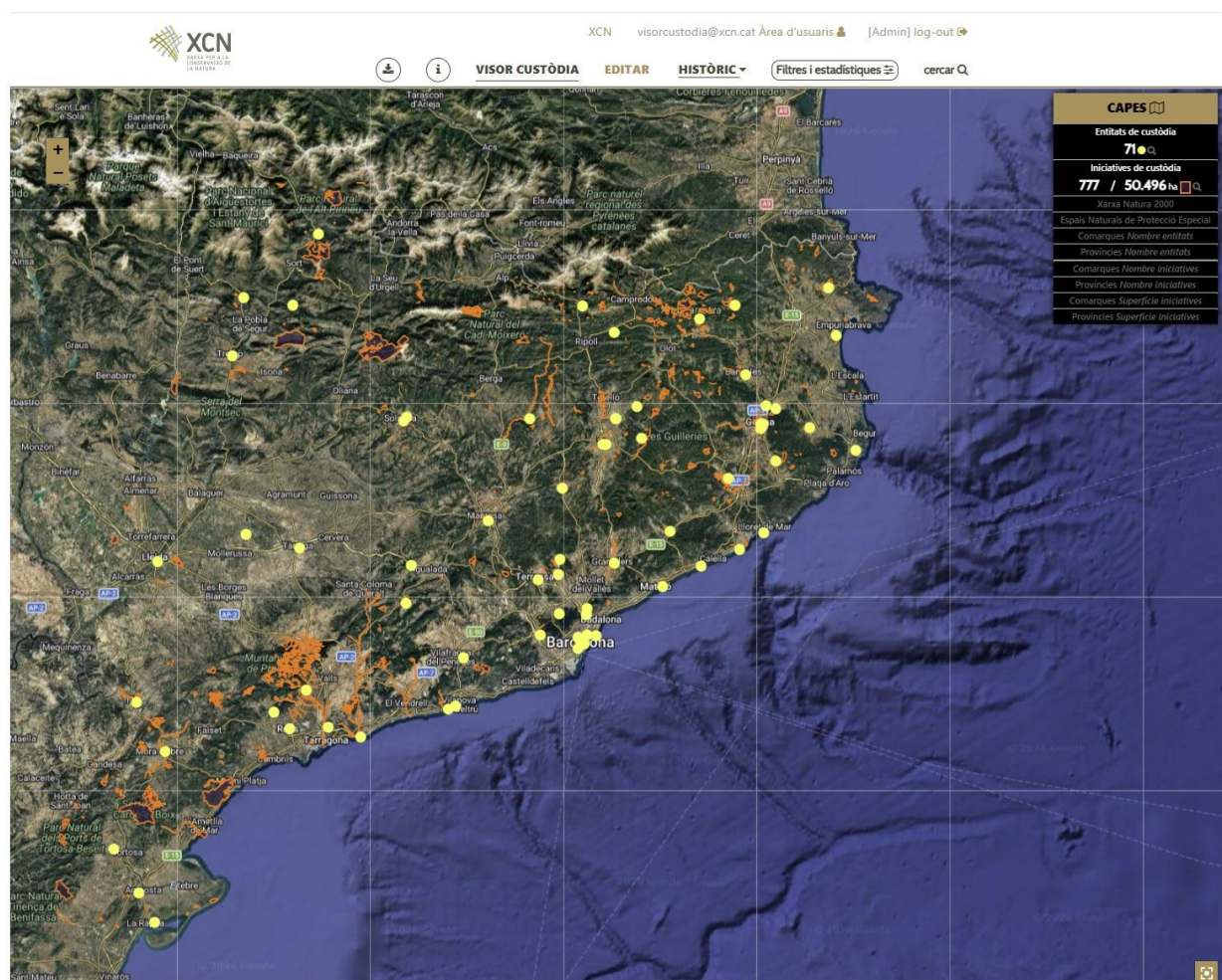
L'inventari té per objectiu principal **analitzar la situació actual i la progressió temporal del moviment de la custòdia del territori a Catalunya**. Va dirigit principalment a les entitats de custòdia del territori i a les administracions públiques, però també a altres entitats del tercer

sector, a persones propietàries i gestores de finques rústiques, així com a la ciutadania amb inquietud per la conservació de la natura.

Aquest inventari proporciona una fotografia fixa de l'estat de la custòdia a Catalunya, no obstant això, a partir del 2025 també es va posar en marxa el **Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya**; una eina informàtica que permet veure a temps real les iniciatives de custòdia que es troben vigents a Catalunya. Aquest **Visor** pretén ser una **eina viva que s'actualitza al ritme de les entitats de custòdia** i que permet tenir a disposició de tothom la informació més actualitzada possible sobre la custòdia a Catalunya.

És possible que les dades del Visor de Custòdia del Territori difereixin de les dades recollides en aquest inventari ja que, com hem dit, l'inventari és una foto fixa de la custòdia a juliol del 2026 mentre que el Visor es continua actualitzant dia a dia.

Al Visor només es mostren aquelles iniciatives que han donat el permís per a ser públiques, no obstant, les estadístiques agregades fan referència al total del conjunt de dades. El Visor permet utilitzar filtres per obtenir les estadístiques desitjades a escala de Catalunya així com veure informació detallada de les entitats i les iniciatives de custòdia vigents.

2. Dades clau de l'inventari 2026

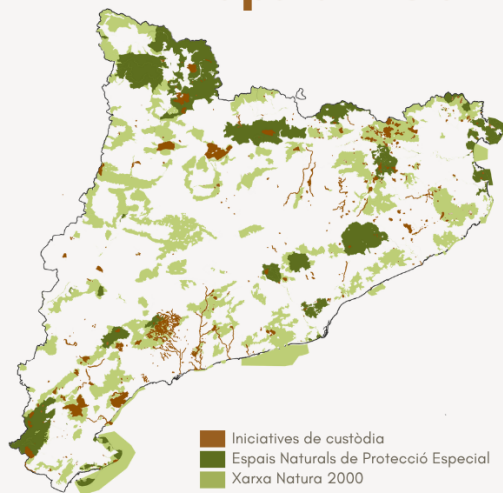
Inventari de Custòdia 2026

La **custòdia del territori** és un conjunt d'estratègies i instruments que tenen per objectiu implicar les persones propietàries i usuàries del territori, i el conjunt de la ciutadania, en la conservació de la natura i el bon ús dels recursos naturals, d'acord amb els valors culturals i paisatgístics associats.

S'articula per mitjà de **contractes o convenis** entre una entitat de custòdia i el/la titular d'una finca.

Mapa d'iniciatives de custòdia

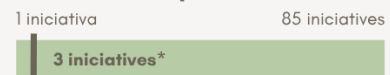
Durada dels contractes/ convenis

Superfície de les iniciatives

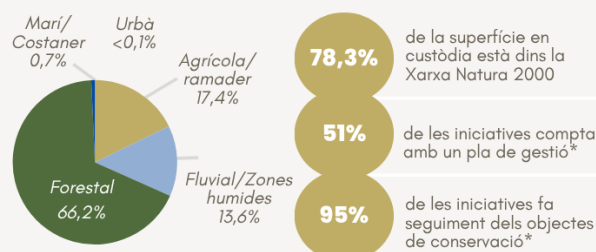

N° iniciatives per entitat

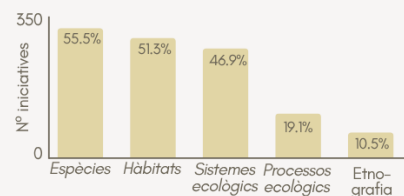
*valors mediana

Superfície per àmbit de custòdia

*Sobre el total d'iniciatives per a les quals tenim resposta

Objectes de conservació

Presència d'espècies i hàbitats d'interès*

*Hàbitats d'interès comunitari i espècies protegides legalment a Catalunya.

Dades obtingudes per

Amb el suport de

Amb la col·laboració de les entitats de custòdia del territori de Catalunya

Podeu consultar actualitzat el Visor dels Acords de Custòdia del Territori de Catalunya a: xcn.cat/visor

3. Metodologia per a l'elaboració de l'inventari 2026

3.1 Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya

L'actual inventari de custòdia s'ha desenvolupat gràcies a la recollida de dades que s'ha realitzat a través del Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya i de la participació activa i desinteressada de totes les entitats de custòdia que han actualitzat les seves dades.

Per al disseny de la metodologia de recollida de dades del Visor, es va fer una revisió prèvia de la informació recollida en els anteriors inventaris (Bagaria *et al.*, (2019)¹; Macho, A., Bagaria, G. (2022)²), per a detectar buits d'informació, mancances d'estandardització i dificultats en la resposta de determinades preguntes.

En base a aquesta anàlisi i amb la voluntat que les dades seguissin sent comparables entre els diferents inventaris es va fer la proposta de recollida de dades que s'utilitza actualment en el Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya i la qual ens permetrà recollir, a partir d'ara, les dades per a fer els posteriors inventaris.

3.2 Recollida i actualització de les dades

La recollida de dades de les iniciatives de conservació incloses en el present inventari s'ha dut a terme entre l'agost de 2025 i el juliol de 2026. Durant aquest període, una part important dels esforços s'ha destinat a donar a conèixer el nou funcionament del **Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya** i a facilitar-ne l'ús a les entitats, amb l'objectiu que poguessin revisar i actualitzar les dades disponibles des de l'anterior inventari, elaborat l'any 2021.

Per afavorir aquesta actualització, s'ha contactat amb les entitats i administracions implicades a través de diversos canals, com ara correus electrònics, el butlletí de notícies de la XCN i trucades telefòniques.

Paral·lelament, s'han organitzat sessions formatives en línia i s'ha ofert acompanyament

¹ Bagaria, G., Juvinyà, C., Navalpotro, H. & Rodrigo, J. (2019). Inventari de custòdia del territori a Catalunya 2019. Informes de la Xarxa per a la Conservació de la Natura, 45 pp.

² Macho, A., Bagaria, G. (2022). Inventari de custòdia del territori a Catalunya 2021. Informes de la Xarxa per a la Conservació de la Natura, 55 pp.

personalitzat a les entitats, tant per explicar el funcionament del nou Visor com per resoldre dubtes i facilitar la incorporació i actualització de les dades.

La recollida de dades va finalitzar a data 15 de juliol del 2026.

3.3 Anàlisi de dades

La gran majoria de variables recollides a la base de dades s'han analitzat i es discuteixen en aquest informe, en dos blocs: per entitats i per iniciatives de custòdia. Per a algunes variables no s'ha obtingut informació de totes les entitats o iniciatives, en aquests casos sempre s'especifica quina ha estat la quantitat de dades que manquen i en el cas de donar valors de percentatges, mitjanes o medianes s'especifica si aquests fan referència al total de dades (tenint en compte les dades no obtingudes) o només al total de respostes obtingudes. Per a les dades principals (nombre d'entitats i nombre d'iniciatives), s'analitza, també, la progressió temporal al llarg dels diferents inventaris.

El fet de comptar amb cartografia per a la totalitat d'iniciatives de custòdia ha permès el càlcul de diversa informació estandarditzada per a totes les iniciatives a partir dels límits dels espais en custòdia i de bases cartogràfiques. Aquesta informació ha estat principalment sobre hàbitats presents i superfície en figures de protecció. Així, s'han pogut realitzar càlculs estandarditzats sobre superfície d'hàbitats d'interès comunitari, superfície en la Xarxa Natura 2000 o superfície cultivada, per exemple. De la mateixa manera, la cartografia ha permès calcular la superfície per a totes les iniciatives, i amb la mateixa precisió.

Cal tenir en compte que les dades de superfícies pel que fa a Hàbitats d'Interès Comunitari (HIC) difereixen de les d'altres anys degut a que la metodologia de càlcul ha canviat. Arran del desenvolupament del Visor de custòdia les dades d'HIC es calculen tenint en compte els percentatges de recobriment de cada HIC indicat a les capes de la cartografia oficial, de manera que la superfície atribuïda a cada hàbitat s'ha ajustat a la seva cobertura real estimada. Per tant, no s'ha considerat que tota la superfície de solapament entre una finca i un HIC estigui ocupada al 100% per aquell hàbitat, com es feia en els càlculs anteriors. D'aquesta manera les superfícies corresponents a HIC són menors que altres anys sense implicar necessàriament una disminució del territori catalogat d'interès.

Les dades publicades en aquest inventari són les facilitades per les entitats de custòdia. Des de la Xarxa per a la Conservació de la Natura no es verifica la informació rebuda més enllà de la pròpia coherència de les dades.

La informació sobre el total d'entitats de custòdia del territori a Catalunya i les corresponents iniciatives de custòdia es correspon a data de **15 de juliol de 2026**.

En el moment de concloure la redacció d'aquest informe, algunes entitats no han respost a la recerca de dades efectuada i, per tant, les seves dades i les de les seves possibles iniciatives de custòdia no s'hi troben recollides a l'inventari.

Si alguna entitat ha inclòs o actualitzat les seves dades posteriorment a la redacció d'aquest informe trobareu la informació actualitzada al [Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya](#).

3.4 Accessibilitat de les dades

La base cartogràfica de les iniciatives de custòdia del territori i la informació associada la podeu trobar al Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya.

En aquest Visor també podreu fer filtres i trobar dades estadístiques agregades. Cal remarcar que no tota la informació del Visor és pública ja que les entitats poden determinar quines de les seves iniciatives volen mostrar en format obert així com tampoc s'informa de dades sensibles com ara la presència d'espècies amb figures de protecció o altres dades que puguin comprometre la intimitat de les entitats o dels propietaris de les finques. No obstant, els valors que s'observen en les estadístiques agregades sí que fan referència a totes les entitats i iniciatives, ja siguin de visualització pública o no.

A més, es pot consultar el visor de biodiversitat que hem treballat en col·laboració amb l'Institut Català d'Ornitologia (dades.ornitologia.org/viewer/xcn). En aquest visor se sobreposen les finques en custòdia per a les quals les entitats ens han donat consentiment exprés per a la seva difusió i les observacions del portal (ornitho.cat/). La informació per una iniciativa concreta es pot seleccionar per grup taxonòmic i per un període de dates concret.

4. Resultats

4.1 Entitats de custòdia

4.1.1 Tipus d'entitats

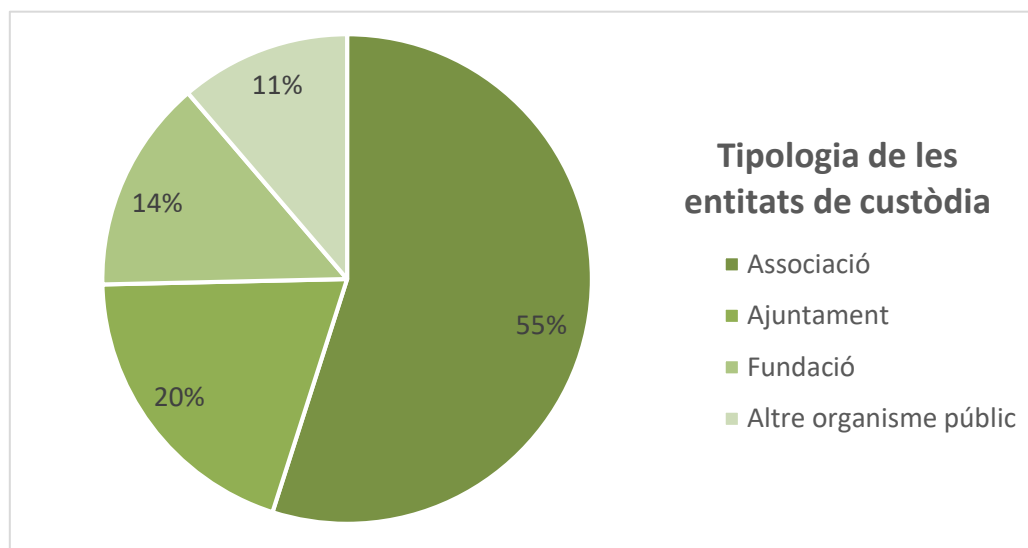

Figura 1: Nombre d'entitats de custòdia per tipologia.

En aquest inventari hi consten un total de **71 entitats de custòdia** amb iniciatives vigents l'any 2026. D'aquestes 71 entitats, 49 (69%) són privades i 22 (31%), públiques. Dins les privades, 39 (80%) són associacions i 10 (20%), fundacions; mentre que de les públiques, 14 (64%) són ajuntaments i 8 (36%) són altres entitats públiques (consorcis, diputacions i parcs naturals).

Si tenim en compte la tipologia d'entitat respecte del total podem veure a la **Figura 1** com més de la meitat de les entitats són associacions (55%), seguides d'ajuntaments (20%), de fundacions privades (14%) i d'altres organismes públics com ara consorcis, diputacions o parcs naturals (11%).

El nombre d'entitats ha disminuït lleugerament respecte a l'inventari de 2021 (de 74 a 71) però la variació no ha estat significativa (**Figura 2**).

Es poden consultar el total d'entitats incloses a l'inventari 2026 a la **Taula 1** de l'Annex on apareix també referenciat el nombre d'iniciatives i de superfície en custòdia que té cada entitat.

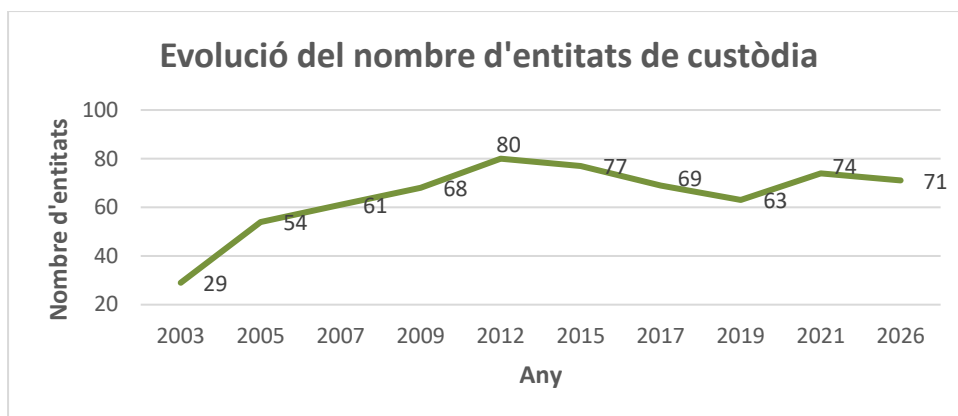
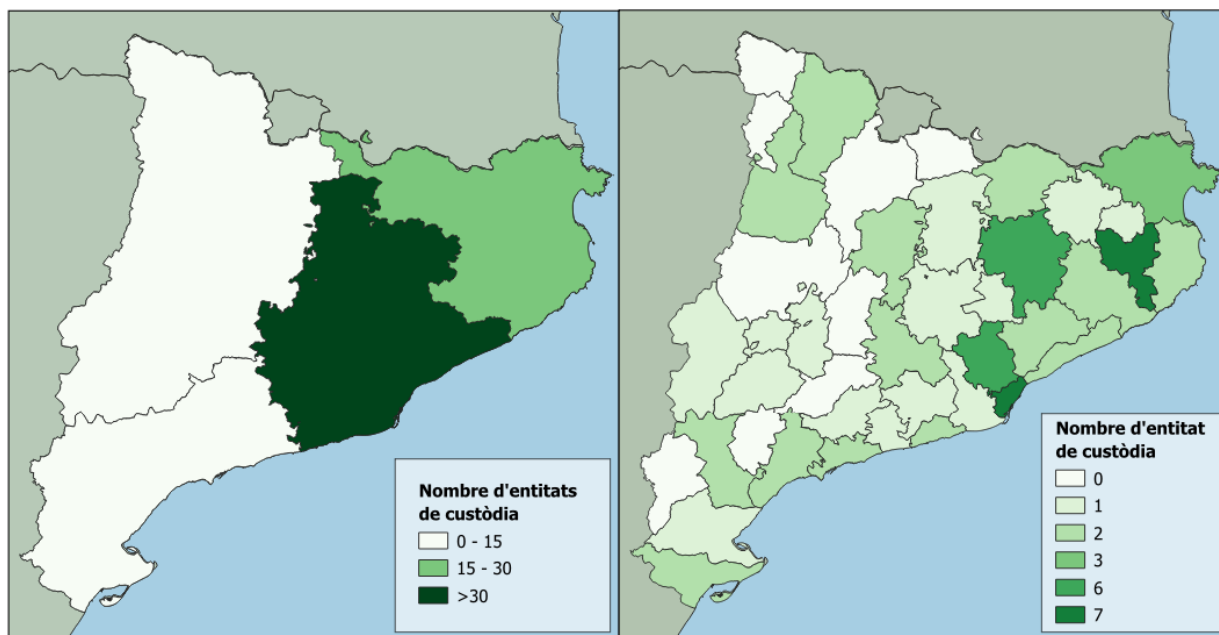

Figura 2: Evolució del nombre d'entitats de custòdia.

4.1.2 Distribució territorial de les entitats

A les **Figures 3 i 4** es pot veure la distribució territorial de les diferents entitats de custòdia. A la **Figura 4** es pot apreciar que totes les províncies de Catalunya tenen alguna entitat de custòdia sent Barcelona la que més entitats acull amb un total de 32 entitats, seguida de Girona amb 18 entitats, Tarragona amb 11 i Lleida amb 10. Cal matisar, però, que aquesta distribució fa referència a la seu de cadascuna de les entitats, independentment de l'àmbit territorial on treballin posteriorment.

D'altra banda, la **Figura 3** mostra la distribució de les entitats de custòdia per comarques catalanes. Destaquen especialment el Gironès i el Barcelonès, amb 7 entitats de custòdia cadascuna, seguits d'Osona i el Vallès Occidental, amb 6 entitats. A la majoria de la resta de comarques hi ha entre 1 i 2 entitats, amb l'excepció de l'Alt Empordà, que en compta amb 3.

En canvi, hi ha diverses comarques on no s'ha identificat cap entitat de custòdia, representades en blanc al mapa: la Terra Alta, el Priorat, la Conca de Barberà, la Segarra, la Noguera, l'Alt Urgell, la Cerdanya, l'Alta Ribagorça i la Vall d'Aran.

4.2 Iniciatives de custòdia

4.2.1 Nombre d'iniciatives de custòdia

Aquest inventari fa referència a un total de **777 iniciatives vigents registrades**, de les quals 535 (69%) són impulsades per entitats privades (associacions i fundacions) i 242 (31%) per entitats públiques (ajuntaments i altres administracions). Aquests percentatges segueixen la mateixa tendència dels últims inventaris en què es veu com les entitats privades són les que més iniciatives de custòdia promouen, no obstant, aquestes dades presenten un lleuger augment del percentatge d'iniciatives privades respecte a l'últim inventari passant d'un 64 a un 69%.

Des de l'anterior inventari s'han formalitzat 128 nous acords de custòdia. Paral·lelament, 147 acords han estat donats de baixa de l'inventari, però aquesta xifra no correspon íntegrament a acords que hagin deixat d'estar vigents. Aproximadament 75 acords han finalitzat, no s'han prorrogat o han estat rescindits, mentre que els 72 restants corresponen principalment al procés de depuració i actualització de les dades, com ara fusions d'acords, traspassos de custòdia entre entitats o canvis en la identificació de les iniciatives. En conjunt, el nombre d'iniciatives inventariades ha passat de 796 l'any 2021 a 777 l'any 2026 (**Figura 5**).

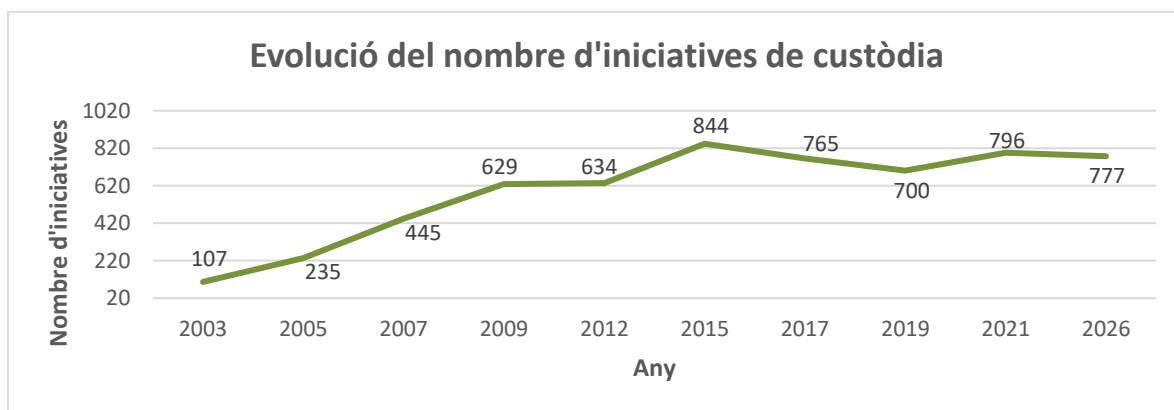

Figura 5: Evolució del nombre d'iniciatives de custòdia a Catalunya

El 69% del total d'iniciatives incloses en aquest inventari es troben impulsades per entitats privades, un 44% corresponen a associacions i un 25% a fundacions. L'altre 31% correspon a les iniciatives impulsades per entitats públiques sent un 27% provinent d'altres organismes públics (consorcis, diputacions o parcs naturals) i un 4% a ajuntaments (**Figura 6**). Amb aquestes dades cal destacar que, tot i que els ajuntaments representen el 20% del total de les entitats de custòdia actives al territori, només porten a terme el 4% de les iniciatives vigents mentre que altres organismes públics com consorcis, diputacions i parcs naturals representen només l'11% de les entitats de custòdia i porten a terme el 27% de les iniciatives.

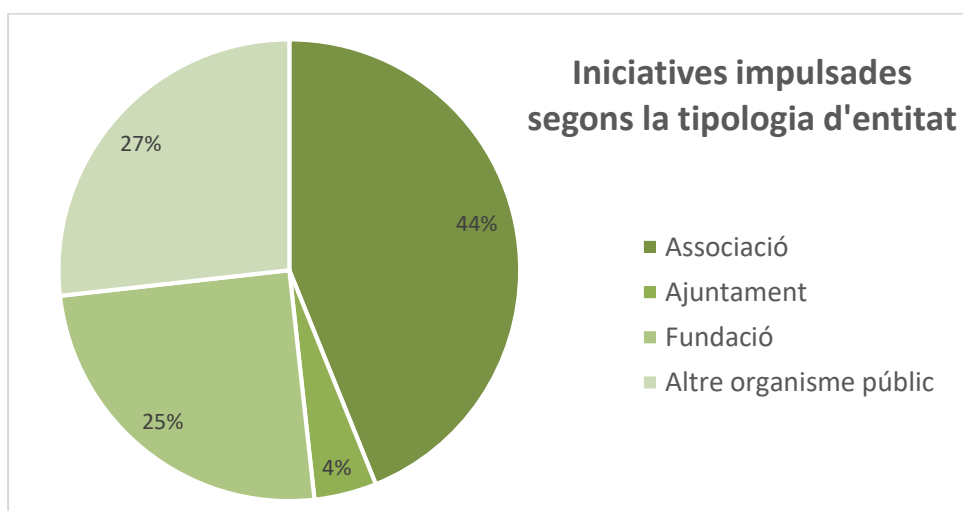

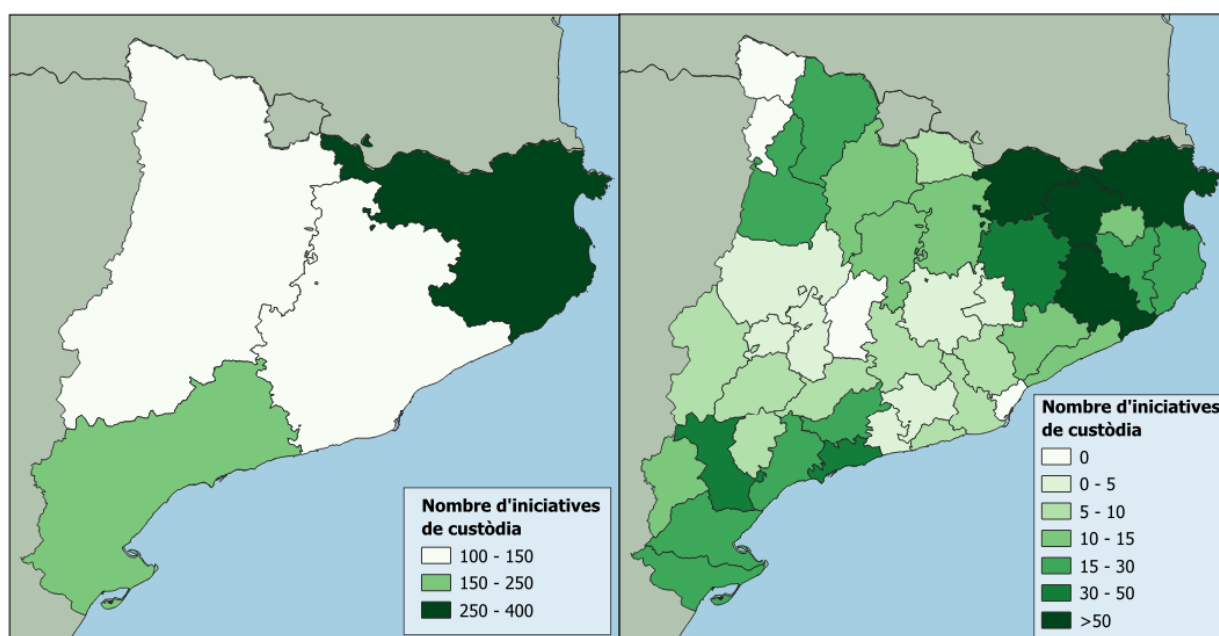
Figura 6: Percentatge d'iniciatives impulsades per les entitats de custòdia del territori segons la seva tipologia.

La mitjana del nombre d'iniciatives per entitat és de 10,94 iniciatives/entitat, sense que hi hagi una diferència significativa entre les mitjanes si tenim en compte entitats privades (10,92) o

públiques (11). No obstant, aquesta mitjana no és gaire representativa, ja que hi ha una gran variabilitat en les dades ja que hi ha entitats que només tenen 1 iniciativa i entitats que en tenen fins a 84. En aquest sentit cal tenir en compte que la majoria d'entitats, un 72%, tenen menys de 10 iniciatives per entitat.

En aquest context, la mediana ofereix una aproximació més representativa de la distribució, situant-se en 3 iniciatives per entitat. Aquest indicador també permet apreciar una diferència més clara entre entitats privades i públiques: les primeres presenten una mediana de 4 iniciatives per entitat, mentre que en les entitats públiques és de 2 iniciatives per entitat.

4.2.2 Distribució geogràfica de les iniciatives de custòdia

A les **Figures 7 i 8** es mostra la distribució territorial de les 777 iniciatives de custòdia registrades al present inventari. A la **Figura 8** es pot apreciar com Girona és la província que amb gran diferència acull més iniciatives de custòdia territorial amb un total de 379 iniciatives actives, seguida de Tarragona amb 191 iniciatives, Barcelona amb 106 i Lleida amb 101.

Pel que fa a l'anàlisi per comarques (**Figura 7**) es pot veure com només hi ha 4 comarques que

no disposen de cap iniciativa de custòdia: Barcelonès, Segarra, Alta Ribagorça i Vall d'Aran. Cal destacar que, tot i que el Barcelonès era una de les comarques on més entitats tenien registrada la seva seu, no és on les entitats desenvolupen la seva acció al territori, ja que es correspon a una comarca eminentment urbana. De les comarques que sí que presenten iniciatives de custòdia en destaquen la Garrotxa amb 105 iniciatives, seguida de l'Alt Empordà amb 75, el Ripollès amb 64, la Selva amb 57, Osona amb 49 i el Tarragonès amb 43.

La majoria d'iniciatives que es duen a terme a la Garrotxa són iniciatives promogudes pel Consorci de l'Alta Garrotxa que en té un total de 83 iniciatives; un 79% de les iniciatives d'aquesta comarca.

Hi ha 20 comarques que tenen iniciatives únicament promogudes per entitats privades, com el Tarragonès (43 iniciatives privades) o Ribera d'Ebre (33 iniciatives privades), però no hi ha cap comarca amb presència únicament d'iniciatives promogudes per entitats públiques. A la **Figura 9** es pot veure la proporció d'iniciatives promogudes per entitats públiques i privades a cada comarca.

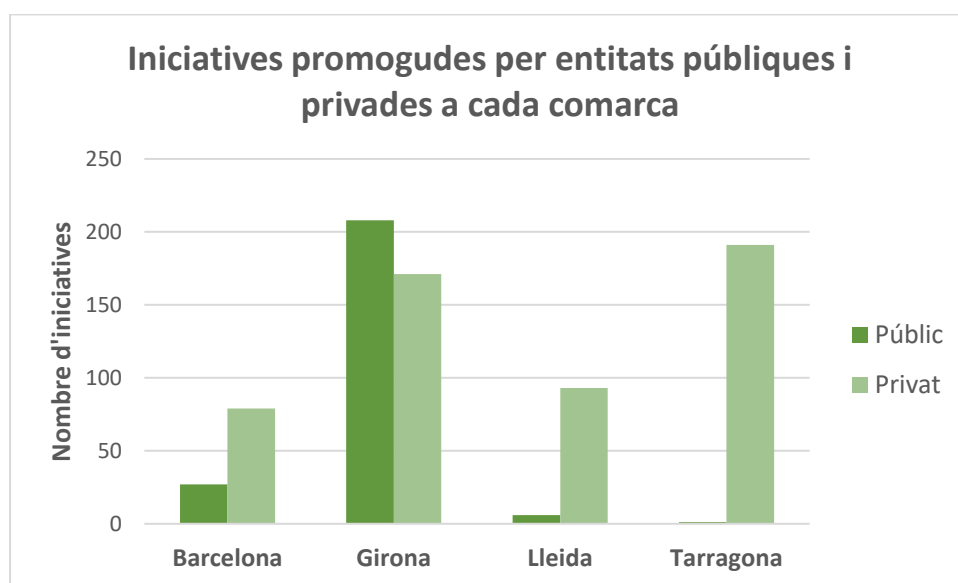

Figura 9: Iniciatives promogudes per entitats públiques i privades a cada comarca.

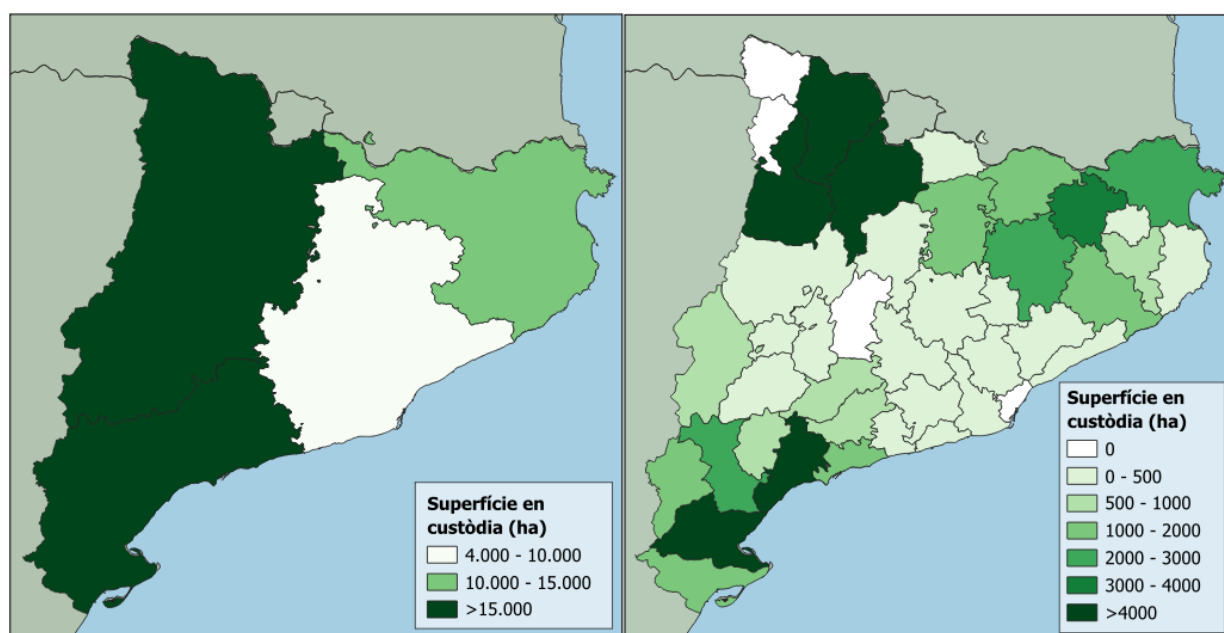
A la **Taula 2** de l'Annex d'aquest document es poden observar les dades del nombre d'entitats, iniciatives i superfície en custòdia per a cada comarca.

4.2.3 Superfície de les iniciatives de custòdia

Quant a la superfície en custòdia, el total d'iniciatives incloses en aquest inventari sumen una superfície de **50.496,44 ha en custòdia**, equivalent a aproximadament l'1,57% de la

superfície total de Catalunya. Cal puntualitzar però que aquesta superfície fa referència a la totalitat de superfície que es troba vinculada a la figura de la custòdia, no obstant, no vol dir que totes les entitats actuïn en el 100% de la seva finca en custòdia.

Aquestes dades representen un increment del 20,97% de la superfície en custòdia respecte a l'anterior inventari, passant de 41.744,55 ha a 50.496,44 ha. Aquest creixement posa de manifest que, malgrat que el nombre d'entitats de custòdia es manté relativament estable, la custòdia del territori continua consolidant-se com a estratègia de conservació i ampliant el seu abast territorial a Catalunya.

A les **Figures 10 i 11** es pot veure aquesta superfície distribuïda en les diferents províncies i comarques de Catalunya. La província que més superfície en custòdia presenta és Tarragona amb 18.789,94 ha, seguida de Lleida amb 17.054,37 ha, Girona amb 10.385,63 ha i Barcelona amb 4.292,31 ha.

Pel que fa a les comarques, la que té major superfície en custòdia és l'Alt Urgell amb 6.069,65 ha, seguida del Baix Camp amb 4.817,87 ha i el Pallars Sobirà amb 4.309,25 ha.

Cal destacar que les províncies amb una major superfície sota custòdia són, precisament, les que concentren un menor nombre d'iniciatives i d'entitats de custòdia.

A la **Figura 12** es pot veure com la majoria de les iniciatives de custòdia (84,17%) tenen una superfície inferior a 50 ha, mentre que només un 2% superen les 500 ha. La superfície mitjana és de 65 ha per iniciativa, mentre que la mediana se situa en només 6,5 ha. Aquesta diferència notable entre ambdós valors s'explica per la gran variabilitat en la superfície de les iniciatives i per la presència d'un nombre reduït d'iniciatives de dimensions molt elevades, que fan augmentar considerablement la mitjana. Per aquest motiu, la mediana es considera un indicador més representatiu de la superfície habitual de les iniciatives de custòdia.

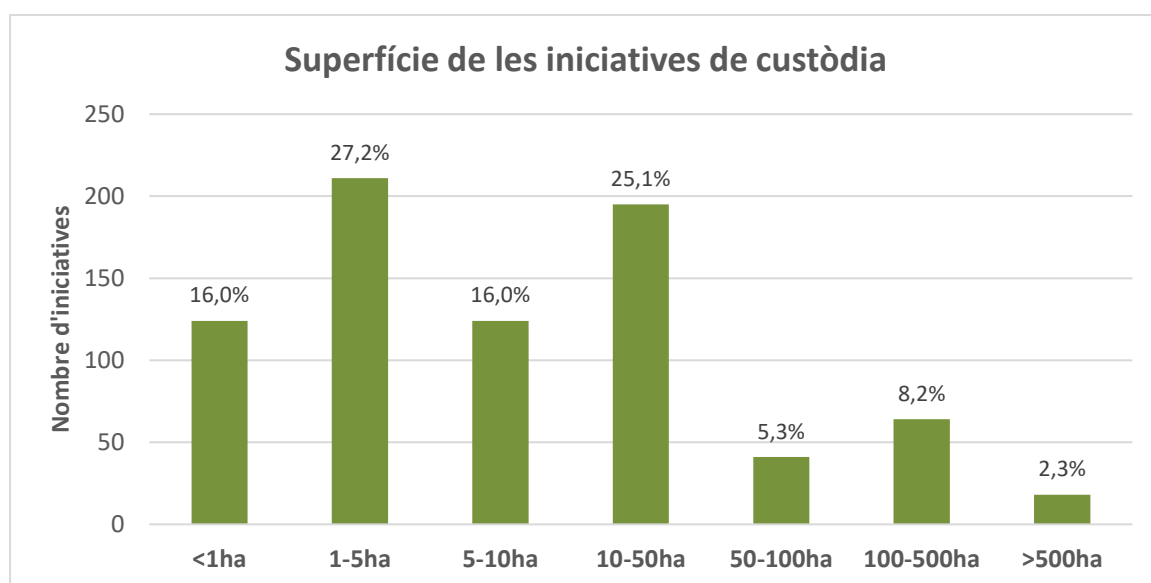

Figura 12: Superfície de les iniciatives de custòdia

Si dividim per tipologia d'entitat es pot veure com la majoria de la superfície en custòdia es troba en mans d'entitats privades amb un 88% del territori en custòdia (44.371,77 ha) mentre que l'altre 12% correspon a iniciatives públiques de custòdia (6.124,66 ha). A la **Figura 13** es pot veure la distribució d'aquesta superfície en funció de la tipologia d'entitat.

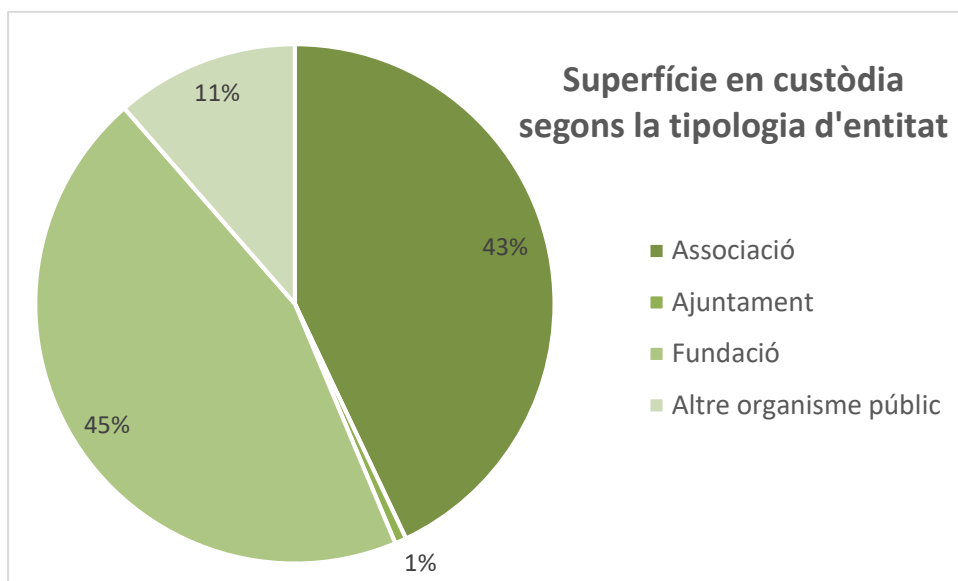

Figura 13: superfície en custòdia segons la tipologia d'entitat.

A la **Taula 2** de l'Annex d'aquest document es pot veure la superfície en custòdia per a cadascuna de les comarques i a les **Taules 4 i 5** es poden veure les dades de les entitats, iniciatives i superfície en custòdia promoguda per entitats privades (**Taula 4**) i públiques (**Taula 5**) per a cada comarca.

4.2.4 Tipologia de la propietat

La majoria de les finques en custòdia són de titularitat privada, que concentren aproximadament el 72% de les iniciatives i representen el 51% de la superfície total en custòdia (**Figura 14**).

Les finques de titularitat pública representen, en conjunt, el 23% de les iniciatives i el 26% de la superfície en custòdia. Dins d'aquesta categoria, destaquen les propietats públiques patrimonials, que concentren el 9% de les iniciatives i el 19% de la superfície. Les segueixen els espais de domini públic hidràulic, amb un 6,5% de les iniciatives i un 6% de la superfície, i els de domini públic demanial, amb un 6,5% de les iniciatives però només un 1% de la superfície. Finalment, els espais de domini públic maritimoterrestre representen aproximadament l'1% tant de les iniciatives com de la superfície.

Per la seva banda, les propietats comunals, tot i representar només el 4% de les iniciatives, concentren fins al 22% de la superfície total en custòdia. Aquesta diferència s'explica pel fet que les finques comunals acostumen a correspondre a territoris de gran extensió, de manera

que un nombre relativament reduït d'iniciatives pot abastar una superfície considerable.

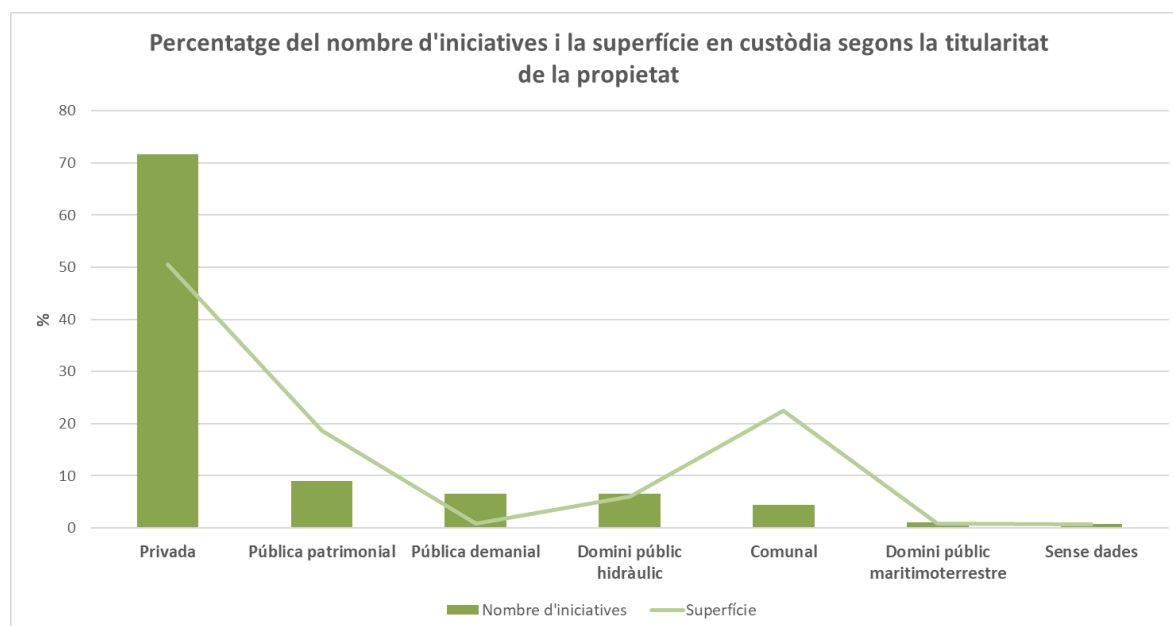

Figura 14: Percentatge del nombre d'iniciatives i la superfície en custòdia segons la titularitat de la propietat

4.2.5 Tipologia d'instrument jurídic de les iniciatives

A la **Figura 15** es mostra com la tipologia d'instrument jurídic més habitual per formalitzar les iniciatives de custòdia són els contractes i convenis de custòdia del territori, que representen el 68,6% del total. Es distingeix entre contracte i conveni en funció de les parts que formalitzen l'acord: es parla de conveni quan hi participa una administració pública i de contracte quan l'acord s'estableix entre parts privades.

En segon lloc, trobem una modalitat específica de contractes i convenis de custòdia: els de renúncia, arrendament o compra de drets de tala, que representen el 18,9% de les iniciatives. Entre aquestes dues tipologies es concentra, per tant, la gran majoria de les iniciatives de custòdia inventariades.

Altres instruments tenen una presència molt més reduïda. S'han identificat 29 contractes de cessió d'ús (3,7%), així com 12 acords verbals (1,5%) que, malgrat presentar una menor seguretat jurídica, continuen sent utilitzats en algunes iniciatives. També s'han registrat 9 iniciatives formalitzades mitjançant una autorització (1,2%).

Pel que fa als drets reals d'aprofitament parcial, que ofereixen un grau de seguretat jurídica més elevat, la seva implantació continua sent molt limitada: només s'han identificat 8 iniciatives (1%). Aquesta proporció es manté estable respecte de l'anterior inventari de 2021.

Finalment, cal destacar les iniciatives en què la finca és propietat de la mateixa entitat del tercer sector ambiental. En aquests casos no existeix un contracte o conveni de custòdia amb una altra part per un període determinat, sinó que la conservació es desenvolupa a partir de l'adquisició de la propietat de la finca mitjançant compravenda, donació o llegat. Aquesta situació es dona en 32 iniciatives, que representen el 4,1% del total.

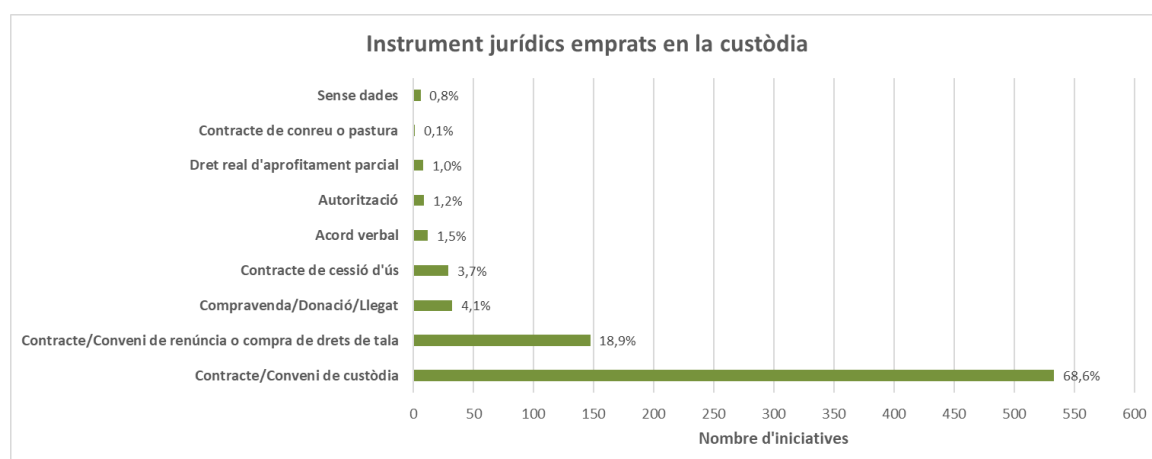

Figura 15: Instruments jurídics emprats per a formalitzar les iniciatives de custòdia del territori a Catalunya

4.2.6 Durada dels contractes o convenis i pròrrogues

El 36% dels acords de custòdia tenen una durada d'entre 10 i 20 anys i representen la majoria d'acords que es realitzen (**Figura 16**). El segueixen els contractes curts d'entre 1 i 5 anys (17%) i els d'entre 20 i 30 anys (16,2%) i entre 5 i 10 anys (13,8%).

Només el 5,4% d'acords tenen una durada de més de 50 anys tenint en compte les iniciatives que han signat un Dret real d'aprofitament parcial que tenen una duració de 99 anys.

Cal tenir en compte que un 8,5% de les iniciatives no han completat les dades amb la informació de la durada dels seus acords.

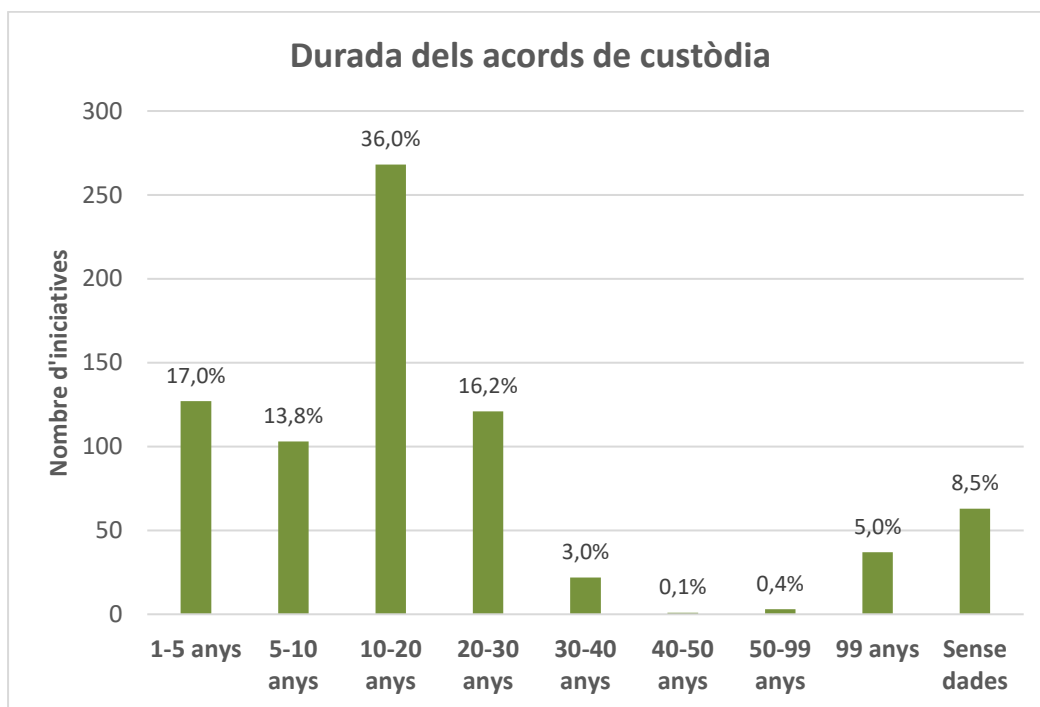

Figura 16: Nombre d'iniciatives segons la durada de l'acord.

Pel que fa a la continuïtat dels acords, el 50% preveuen algun tipus de pròrroga, mentre que un 22,7% no contemplen aquesta possibilitat. Entre els acords amb pròrroga prevista, la modalitat més habitual és la renovació per períodes de la mateixa durada que l'acord inicial (36,4%), seguida de la pròrroga anual (8,6%) i de la renovació per altres períodes (5,4%). Tanmateix, cal tenir en compte que no es disposa d'informació sobre la possibilitat de pròrroga en aproximadament un 27% de les iniciatives.

4.2.7 Presència de figures de protecció

De les 777 iniciatives de custòdia, 493 compten amb zona protegida per Xarxa Natura 2000 (63%), 476 (61%) pel Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), 140 (18%) per Espais Naturals de Protecció Especial (ENPE) i 12 (2%) per Reserves Naturals Fluvials (**Figura 17**).

Hi ha 279 iniciatives (36%) que no compten amb cap figura de protecció ni parcial ni totalment.

Aquest càlcul s'ha realitzat a partir de cartografia, comptant com a positiva la presència d'aquestes figures de protecció únicament quan la superfície és superior a 0,1 hectàrees, i en el cas de les Reserves Naturals Fluvials, quan la longitud és superior a 0,1 km.

Si ho traslладem a superfície, el 78,3% de l'àrea en custòdia es troba en espais XN2000, el

80,1% en espais que es troben dins del Pla d'Espais d'Interès Natural i només el 18% correspon a Espais de Protecció Especial. Per altra banda, únicament un 10,8% del territori en custòdia no presenta cap d'aquestes figures de protecció.

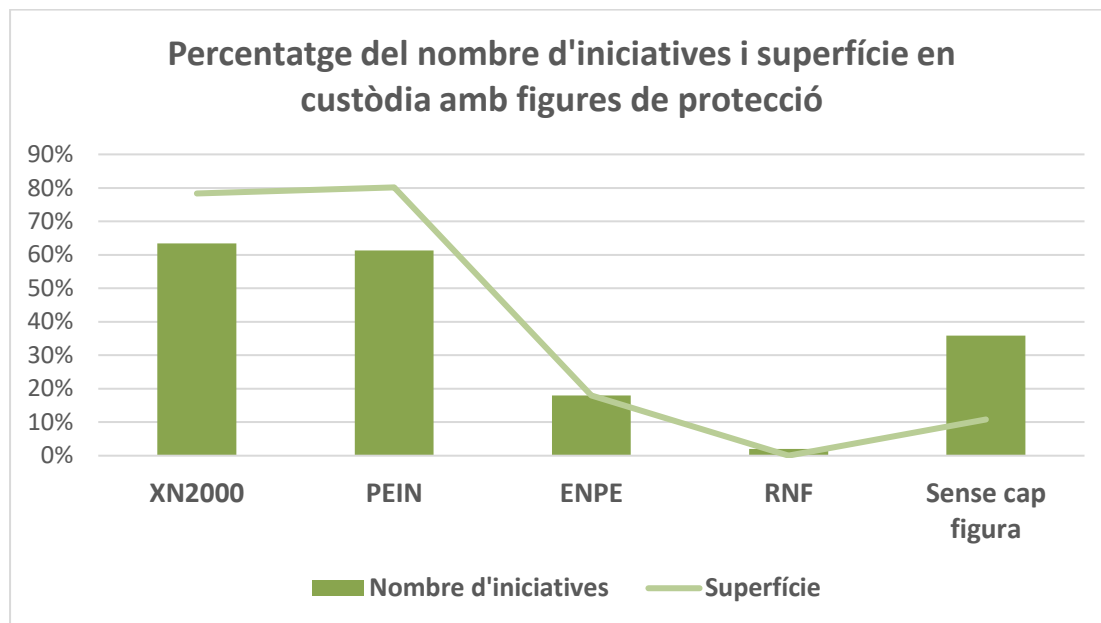

Figura 17: Percentatge del nombre d'iniciatives i superfície en custòdia amb figures de protecció

4.2.8 Principal àmbit d'actuació

A les **Figures 18 i 19** es pot apreciar com l'àmbit amb més iniciatives i més superfície és, sense dubte, l'àmbit forestal que representa un 45,6% de les iniciatives de custòdia i un 66,2% de la superfície. Seguidament, l'àmbit fluvial i de zones humides és on més custòdia s'estableix representant un 33,3% de les iniciatives de custòdia i un 13,6% de la superfície. L'àmbit agrícola, ramader o d'espais oberts és el tercer en posició amb un 17,8% d'iniciatives i un 17,4% de superfície.

Altres àmbits com el marí i costaner es troben menys representats degut a la dificultat intrínseca d'aquest ambient per al desenvolupament d'iniciatives de conservació per part de les entitats. També és residual la presència de l'àmbit urbà en custòdia, ja que es dificulta la presència d'objectes d'interès natural per a la conservació.

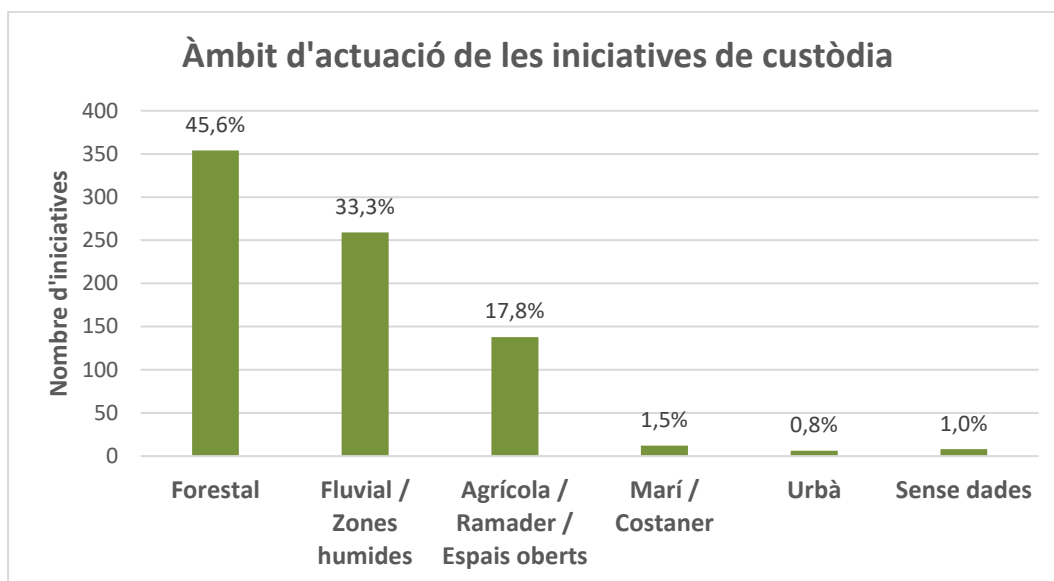

Figura 18: Nombre d'iniciatives que es desenvolupen en cadascun dels àmbits d'actuació.

A la **Taula 2** de l'Annex del present document es poden observar les dades de la superfície en custòdia de cada comarca en funció de l'àmbit d'actuació.

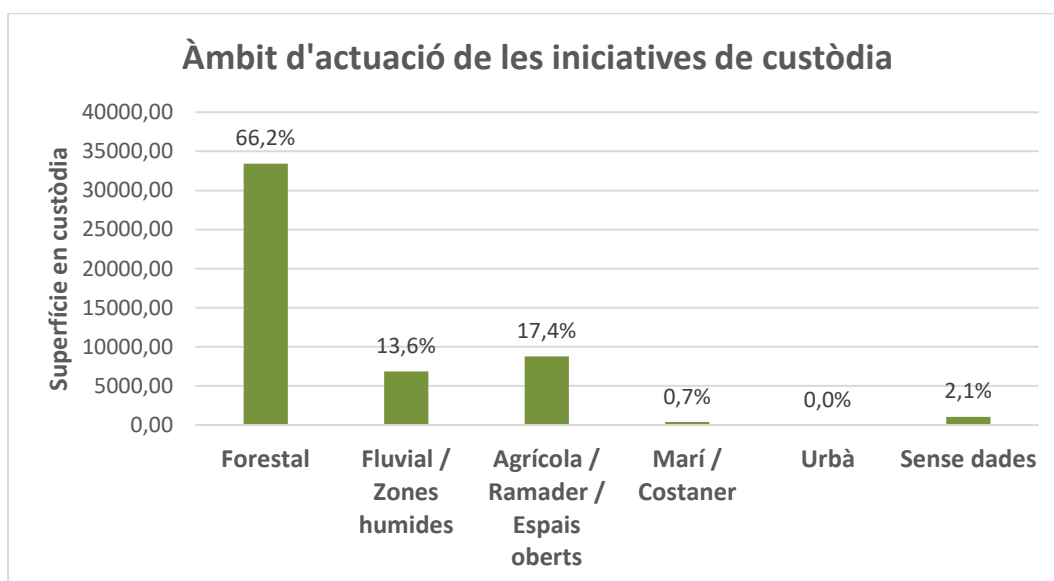

Figura 19: Superfície en custòdia ocupada per cadascun dels àmbits d'actuació.

4.2.9 Presència d'hàbitats i espècies d'interès

S'han considerat com a hàbitats d'interès els hàbitats d'interès comunitari (HIC) de la Directiva Hàbitats (Directiva 1992/43/CEE), i com a espècies d'interès s'han diferenciat les que es troben estrictament protegides pel Catàleg de Flora i Fauna amenaçada de Catalunya (Decret

172/2008 i Decret 172/2022) i les que les pròpies entitats consideren d'interès tot i no trobar-se dins d'aquest catàleg.

Pel que fa a les espècies protegides, en el 56,9% de les iniciatives hi ha constància de la seva presència mentre que en un 36,6% de les iniciatives no se'n té constància. Que no es tingui constància no vol dir que no hi hagin espècies estrictament protegides sinó que acostuma a ser que l'entitat es centra en altres objectes de conservació, com ara hàbitats o processos ecològics, i no tant en espècies concretes. Cal destacar que hi ha 51 iniciatives (6,6%) que no han omplert aquest camp de dades.

A partir de les dades recollides, s'ha constatat que les entitats de custòdia actuen en territoris on hi ha presència d'almenys 357 espècies d'interès diferents, de les quals 255 són espècies estrictament protegides i 102 estan considerades espècies d'interès per a les entitats.

El 70,6% de les espècies detectades corresponen a fauna, mentre que el 29,4% són espècies de flora (**Figura 20**). Entre les espècies de fauna, les aus constitueixen el grup taxonòmic més nombrós, representant el 42,4% del total d'espècies identificades. A continuació se situen els mamífers, que representen l'11% del total. Això és degut al gran nombre d'espècies d'ocells protegides en comparació a altres grups, i a la major facilitat per a detectar-los. Només s'ha detectat una iniciativa que ha inclòs dades de líquens amb la presència de *Waynea stoechadiana*.

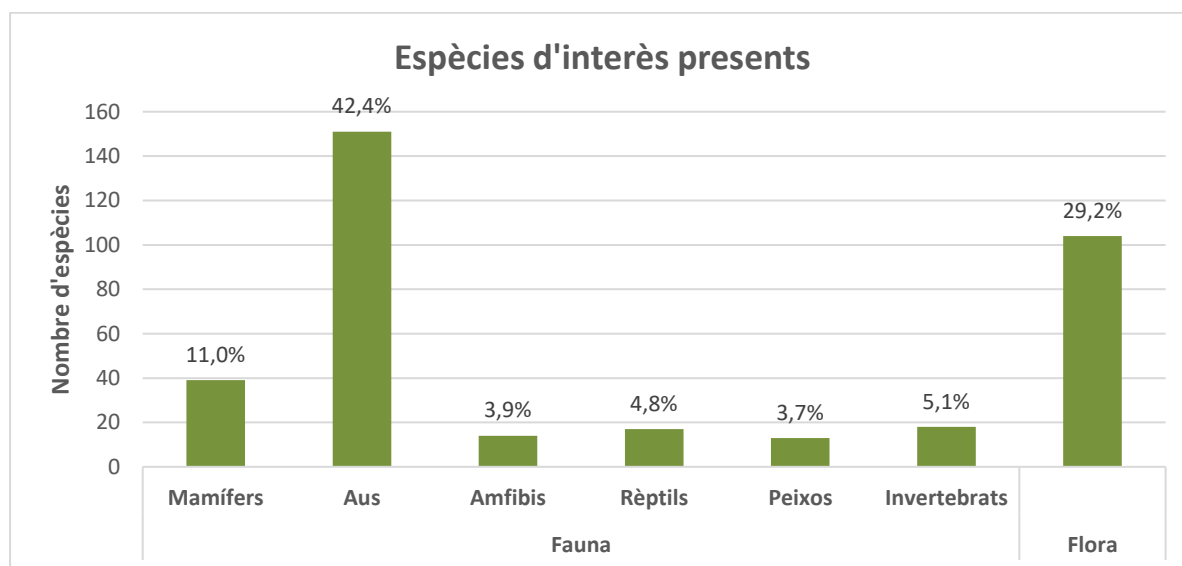

Figura 20: Relació dels diferents taxons amb espècies d'interès detectats als espais en custòdia

Entre les espècies més freqüents en les iniciatives de custòdia, destaquen diferents espècies segons el grup taxonòmic. Entre els mamífers, la més representada és la llúdrega (*Lutra lutra*); entre les aus, el blauet (*Alcedo atthis*); entre els amfibis, el tòtil (*Alytes obstetricans*); i entre

els rèptils, la tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*). Pel que fa als peixos, destaca l'espínós (*Gasterosteus aculeatus*), mentre que entre els invertebrats ho fa el cranc de riu (*Austropotamobius pallipes*) i, entre la flora, l'alzina (*Quercus ilex*).

A la **Figura 21** es mostra la representativitat de cadascuna d'aquestes espècies, tant respecte del conjunt d'iniciatives amb dades sobre espècies com respecte de les iniciatives que registren espècies del grup taxonòmic corresponent.

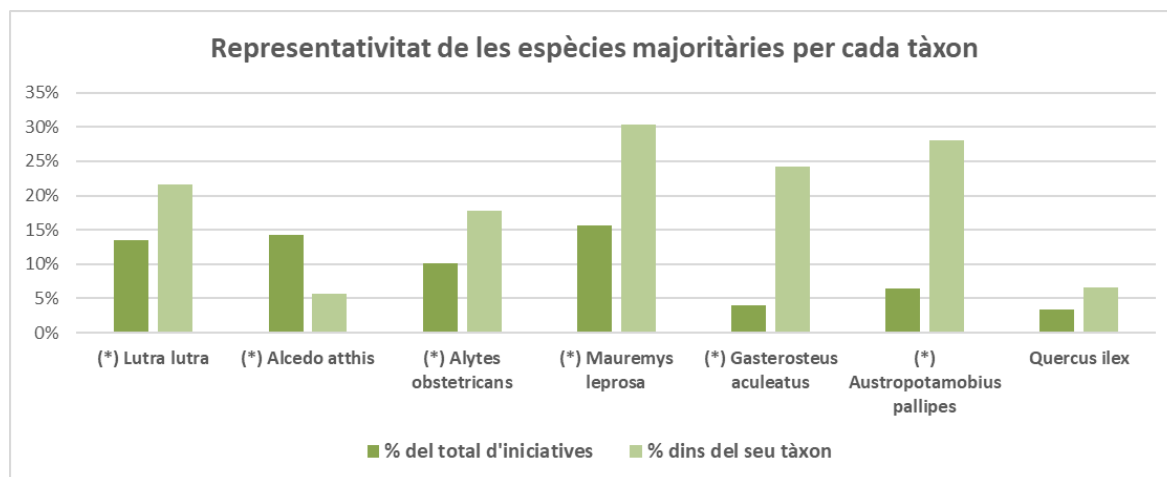

Figura 21: Percentatge de representativitat de cadascuna de les espècies més representatives presents a les iniciatives de custòdia segons els diferents tàxons determinats. Es pot veure el percentatge en referència al total d'iniciatives que tenen dades d'espècies i en referència al total d'iniciatives que inclouen cadascun dels tàxons. On (*) destaca les espècies presents al Catàleg de Fauna i Flora amenaçada de Catalunya

Pel que fa als hàbitats, el 82% de les iniciatives presenten almenys 1 hàbitat d'interès comunitari, que en superfície cobreixen el 44% de la superfície terrestre en custòdia (22.221,49 ha).

Cal destacar que la superfície calculada en el present inventari és sensiblement inferior a la superfície coberta per aquests hàbitats estimada en inventaris anteriors. Aquesta diferència respon principalment a un canvi en la metodologia de càlcul. En aquest inventari s'han incorporat els percentatges de cobertura dels HIC indicats a les capes de la cartografia oficial, de manera que la superfície atribuïda a cada hàbitat s'ha ajustat a la seva cobertura real estimada. Per tant, no s'ha considerat que tota la superfície de solapament entre una finca i un HIC estigui ocupada al 100% per aquell hàbitat, com es feia en els càlculs anteriors.

En total s'han detectat 64 hàbitats d'interès comunitari diferents presents en el global d'iniciatives en custòdia. D'aquests 64 hàbitats, 11 corresponen a hàbitats d'interès comunitari prioritari.

Pel que fa a superfície i nombre d'iniciatives en les que estan presents, els més representatius

són HIC-930 Alzinars i carrascars (HIC930), Pinedes mediterrànies (HIC9540), Matollars termomediterranis i predesèrtics (HIC5330), Boixedes xerotermòfiles (HIC5110), Boscos de pi negre acidòfils (HIC9430), Suredes (HIC9330) i Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera (HIC92A0) (**Figura 22**). Entre tots aquests hàbitats representen el 67% de la superfície dels HIC sota custòdia (14.839,35ha) i es troben presents en 717 iniciatives (92% del total).

Cal destacar que cap dels HIC detectats com a majoritaris correspon a un HIC prioritari.

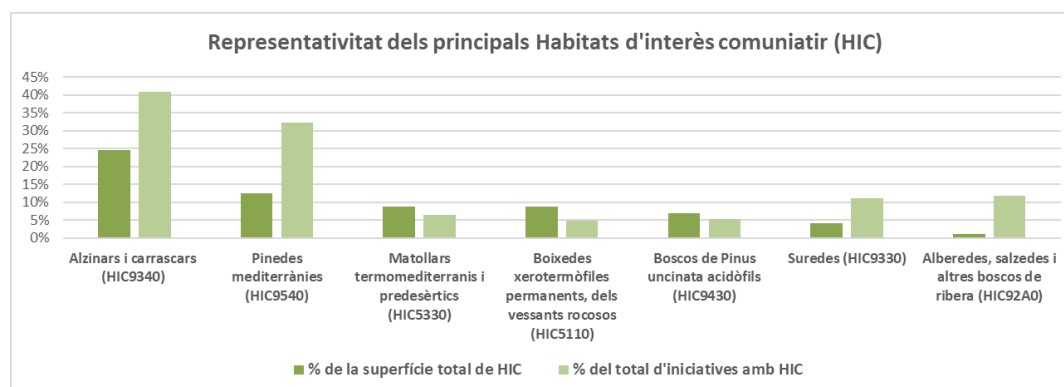

Figura 22: Percentatge de representativitat de cada un dels hàbitats més representatius presents a les iniciatives de custòdia. Es pot veure el percentatge en referència al total d'iniciatives que tenen presència de HIC i en referència al total de la superfície en custòdia coberta pels HIC.

4.2.10 Existència d'un Pla de Gestió i d'un Instrument d'Ordenació Forestal

Pel que fa a l'existència de Plans de Gestió associats a les diferents iniciatives de custòdia s'ha pogut determinar que el 34% de les iniciatives no en tenen mentre que l'altre 34% afirmen tenir-ne, en la gran majoria de forma interna. Cal remarcar però que el 31% de les iniciatives restants no han respost a aquest apartat de dades i per tant no acaben de ser del tot representatives.

A banda del Pla de Gestió, les iniciatives que es situen en l'àmbit forestal poden tenir altres figures d'ordenació com son el cas dels IOF (Instruments d'ordenació Forestal). En aquest cas, el 30% d'iniciatives han indicat que no el tenen o no son soncients de la seva presència mentre que el 16% corroboren que sí que hi ha un IOF associat a la finca en custòdia. Cal remarcar de nou, que un 53% de les iniciatives en l'àmbit forestal no han aportat aquesta informació en les dades recollides.

4.2.11 Objectes de conservació

Els objectes de conservació són els elements o processos del patrimoni natural que es pretenen conservar o millorar amb les iniciatives de custòdia, i sobre els quals es focalitzen les estratègies de conservació.

A la **Figura 23** es pot veure la distribució dels objectes de conservació a les diferents iniciatives. La majoria d'iniciatives es centren en objectes de conservació de tipologia "Espècies", "Hàbitats" i "Sistemes ecològics". Cal puntualitzar que una mateixa iniciativa pot tenir una o diverses tipologies d'objectes de conservació. Cap de les entitats que formen part del present inventari té com a objecte de conservació algun element geològic.

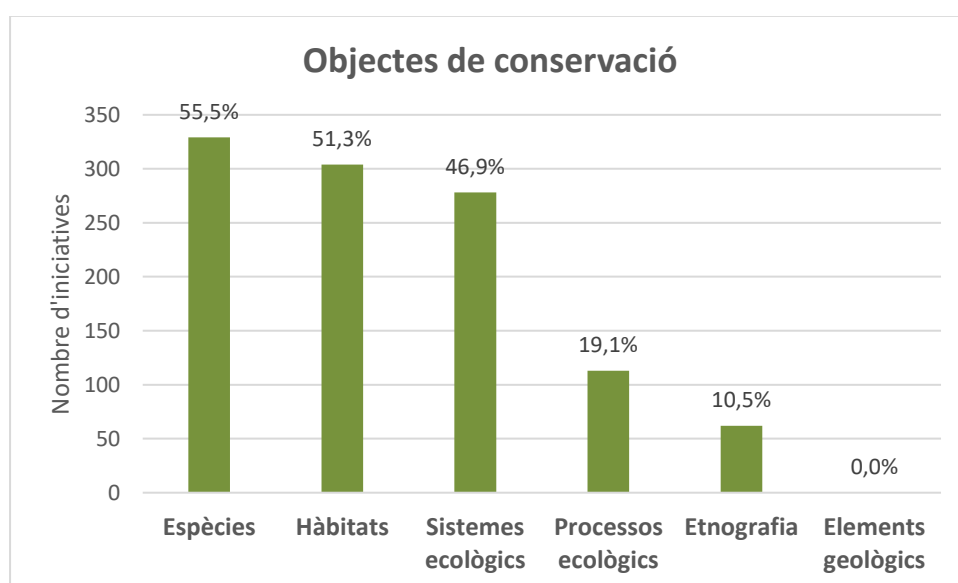
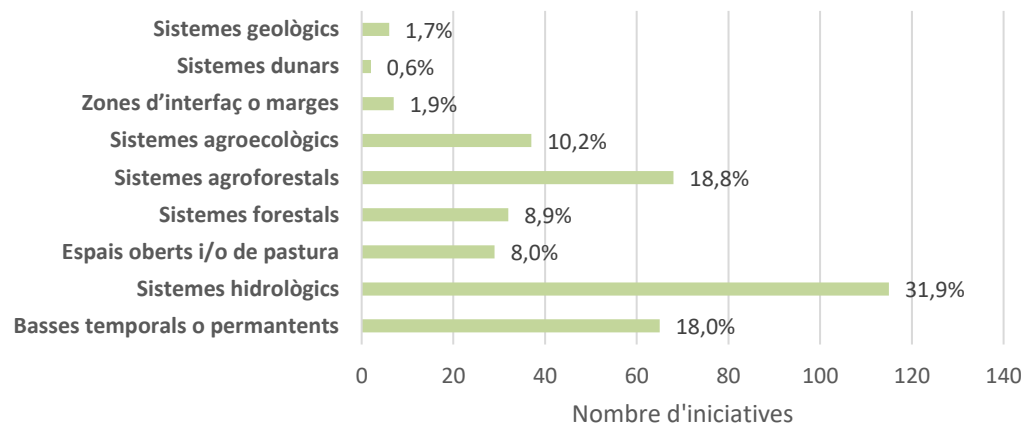

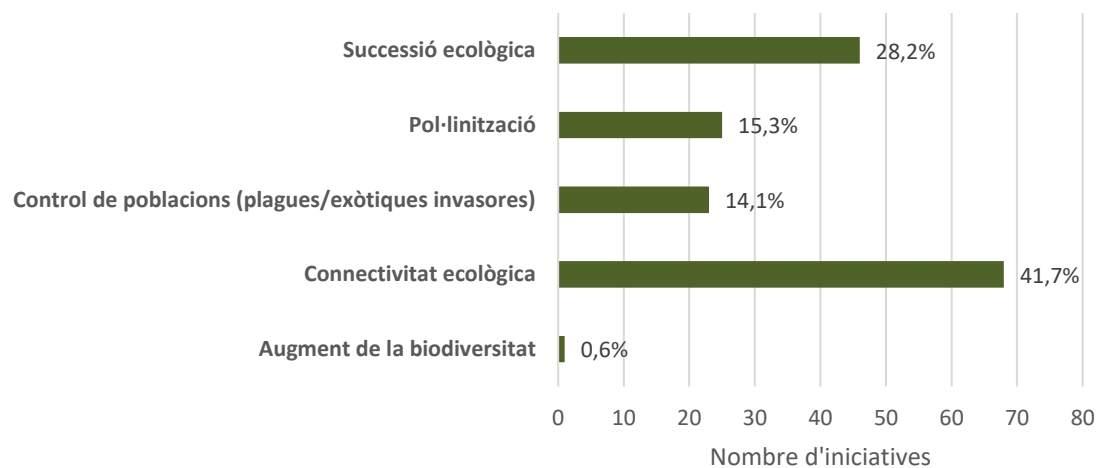
Figura 23: Nombre d'iniciatives que es centren en cadascuna de les tipologies d'objectes de conservació i percentatge de representació de cada tipus en base al nombre d'iniciatives que han respost.

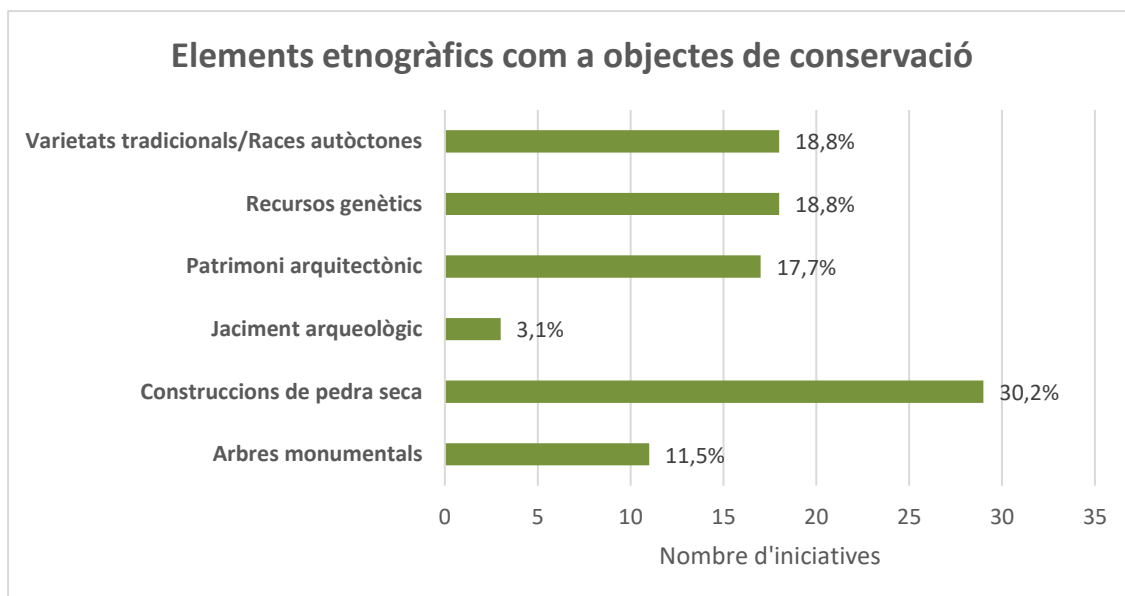
Ja s'ha fet l'anàlisi amb els principals hàbitats i espècies presents a les iniciatives però hi ha iniciatives que tenen com a objectes de conservació altres elements com ara Sistemes ecològics, processos o elements etnogràfics. A les figures 23, 24 i 25 es pot veure la representativitat de cadascun dels objectes de conservació que pertanyen a aquestes tipologies. Es pot observar que, entre els sistemes ecològics identificats com a objectes de conservació, destaquen els sistemes hidrològics, que representen un 31,9% del total d'aquesta tipologia (**Figura 25**). Pel que fa als processos ecològics, la connectivitat ecològica és el principal procés sobre el qual les entitats de custòdia concentren els seus esforços, amb una representativitat del 41,7% (**Figura 24**). Finalment, entre els elements etnogràfics considerats rellevants per a la conservació, sobresurten les construccions de pedra seca, que representen un 30,2% dels elements inclosos en aquesta tipologia (**Figura 26**).

Sistemes ecològics com a objectes de conservació

Processos ecològics com a objectes de conservació

4.2.12 Seguiment de les iniciatives de custòdia

A l'hora de fer el seguiment de les iniciatives de custòdia i de l'estat dels objectes de conservació, el 75,2% de les iniciatives fan algun tipus de seguiment, i d'aquestes, en el 54,7% el seguiment es fa anualment mentre que un 19,9% reconeixen que el fan amb poca freqüència. Cal destacar que un 3,6% reconeixen que no en fan cap tipus de seguiment (**Figura 27**).

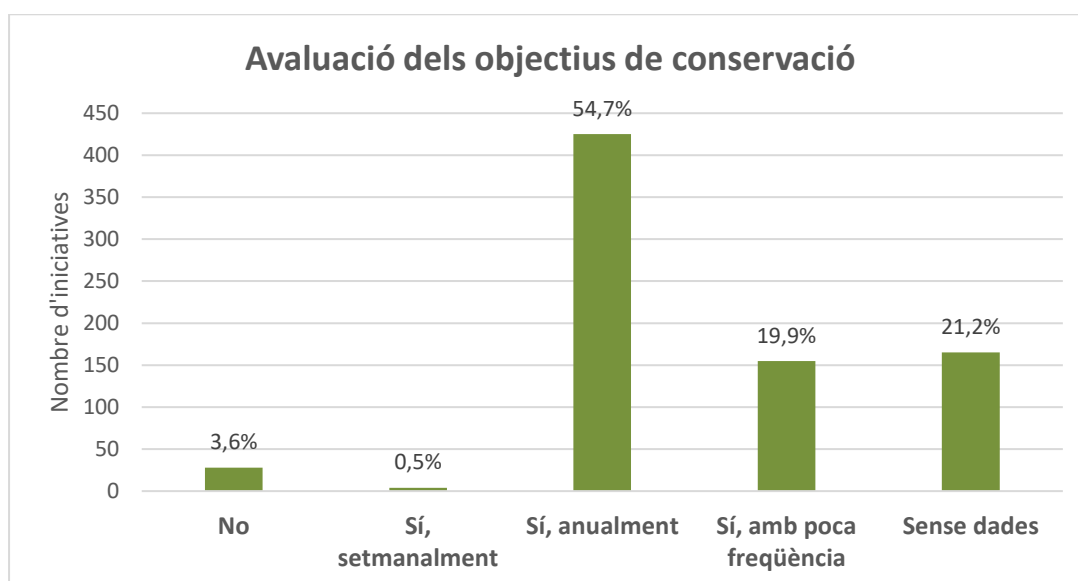

Figura 27: Freqüència del seguiment i avaluació del compliment dels objectius de conservació en les iniciatives de custòdia.

Tanmateix, del total d'iniciatives que fan seguiment de l'estat de conservació dels seus objectes de conservació, independentment de la freqüència, manca informació del resultat d'aquest seguiment en el 21,2% d'iniciatives. Resulta complicat treure conclusions fiables sobre l'impacte de la custòdia del territori en la conservació efectiva dels objectes de conservació ja que manquen dades fiables sobre l'estat de conservació dels diferents objectes establerts a les diferents iniciatives.

4.2.13 Estratègies de conservació

Pel que fa a les estratègies utilitzades per a aconseguir la millora de l'estat de conservació dels objectes de conservació anteriorment esmentats, les més utilitzades són la restauració d'hàbitats (38% de les iniciatives), la sensibilització i educació ambiental (46,3%), la sensibilització i educació ambiental (34,6%) i el control d'espècies exòtiques invasores (25,9%). A la Figura 28 es poden veure les dades completes de totes les estratègies de conservació utilitzades per a les entitats. Cal destacar que no tenim informació sobre aquest àmbit en 155 de les iniciatives recollides (19,9%).

Figura 28: Nombre d'iniciatives que utilitzen cadascuna de les estratègies de conservació i representativitat d'aquestes en referència al total de les iniciatives.

4.2.14 Fonts de finançament de les iniciatives de custòdia

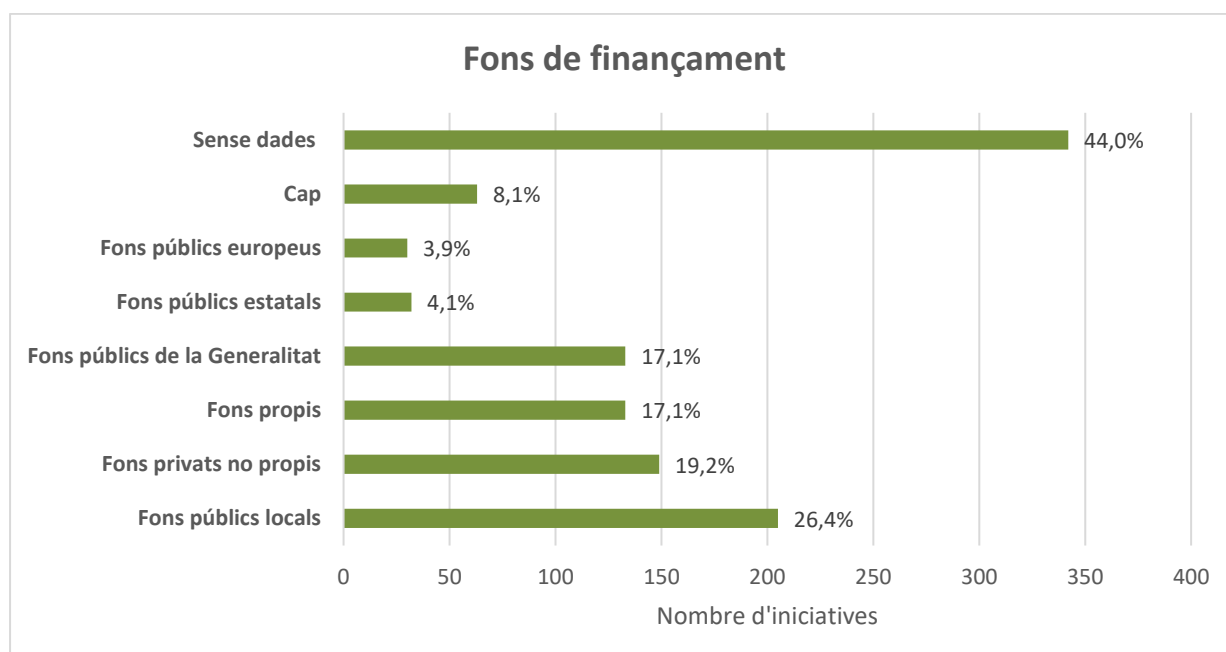

Figura 29: Fons de finançament utilitzats per les diferents iniciatives de custòdia

A la **Figura 29** es poden veure les dades recollides pel que fa al finançament.

S'han obtingut 435 dades sobre finançament, és a dir, hi ha 342 iniciatives que no han proporcionat aquesta informació (44%). No obstant, amb la informació de la que disposem podem dir que la majoria d'iniciatives disposen almenys d'una part de finançament públic local (26,4%), aquest finançament pot provenir d'ajuntaments, consells comarcals, consorcis, diputacions o altres entitats públiques de caire supraautonòmic. Altres fons de finançament importants per a les entitats són el fons privats ja siguin propis o no (donacions, ajuts i polítiques de RSC d'empreses) que representen un 17,1% i 19,2% respectivament. En una proporció similar també es situen les entitats que depenen de fons públics autonòmics de la Generalitat o de qualsevol de les empreses públiques o òrgans que en depenen (17,1%).

Es destacable la poca presència de fons estatals i europeus en el desenvolupament d'iniciatives de conservació mitjançant la custòdia ja que només un 4,1% i 3,9% de les iniciatives respectivament disposen d'aquest tipus de finançament. També hi ha un 8,1% de les iniciatives que no disposen de cap tipus de finançament actualment, dificultant-se així segurament la seva acció sobre el territori.

Les dades recollides també permeten veure que la gran majoria d'iniciatives depenen únicament d'una font de finançament (55,2% de les iniciatives que han respost) mentre que

al voltant d'un 40% d'elles tenen entre 2 i 3 fons de finançament diferents (**Figura 30**).

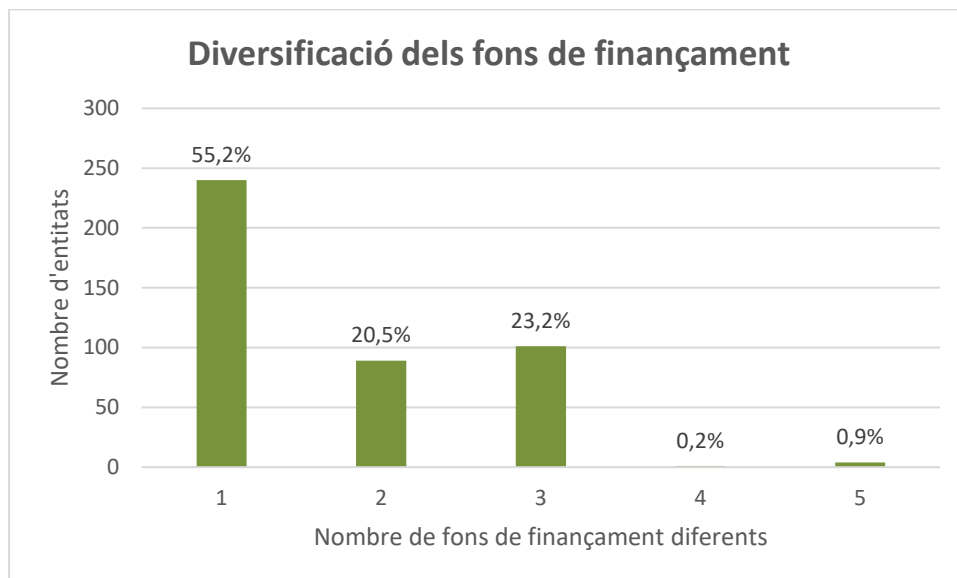

Figura 30: Nombre d'entitats que depenen d'entre 1 i 5 fons de finançament diferents.

4.2.15 Actors amb els que s'interactua

Un 40% de les iniciatives no disposen de dades sobre els actors amb els que s'interactua, no obstant, amb les dades que s'han pogut recavar es pot veure com la majoria d'entitats fan xarxa al territori i intenten mantenir contacte amb els actors implicats. Només un 8,9% de les iniciatives no tenen comunicació amb altres actors.

Els actors amb els que més s'interactua són les administracions públiques, ja siguin ajuntaments o altres organismes (18,7% i 12% respectivament) seguides d'altres entitats ambientals amb un 11,2% i gestors/es d'espais naturals 11,1%.

A la **Figura 31** es poden veure les dades de la totalitat de tipologies d'actors que s'han tingut en compte a l'informe.

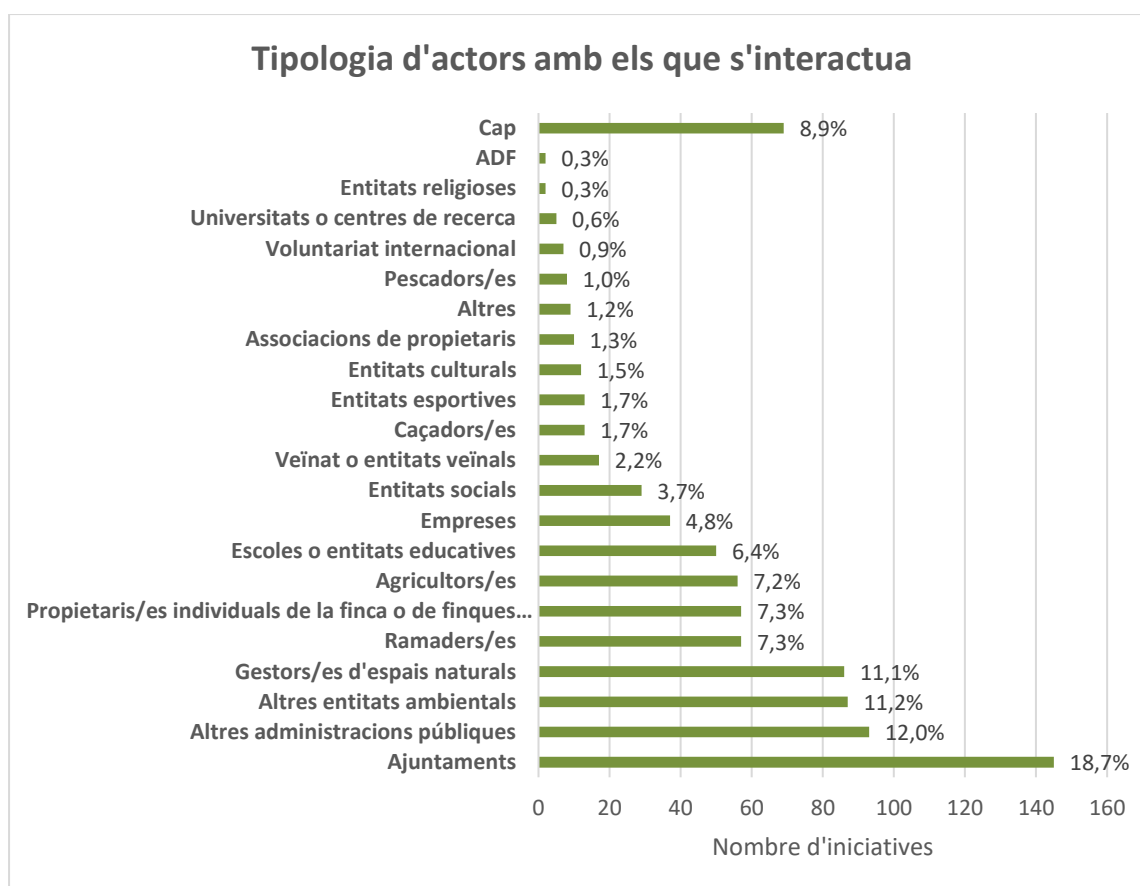

Figura 31: nombre d'iniciatives que interactuen amb cada tipologia d'actor.

4.2.16 Productes i serveis derivats de les iniciatives de custòdia

De totes les iniciatives que conformen les dades d'aquest inventari 168, un 21,6%, han afirmat que ofereixen alguna mena de producte o servei associat a la finca en custòdia (**Figura 32**).

La majoria d'entitats ofereixen serveis com ara activitats d'educació ambiental (59,5%) i activitats turístiques o recreatives (42,3%) però també hi ha iniciatives que produeixen productes gràcies a la gestió del seu espai com per exemple la producció d'oli i/o olives per part d'un 13,7% de les iniciatives.

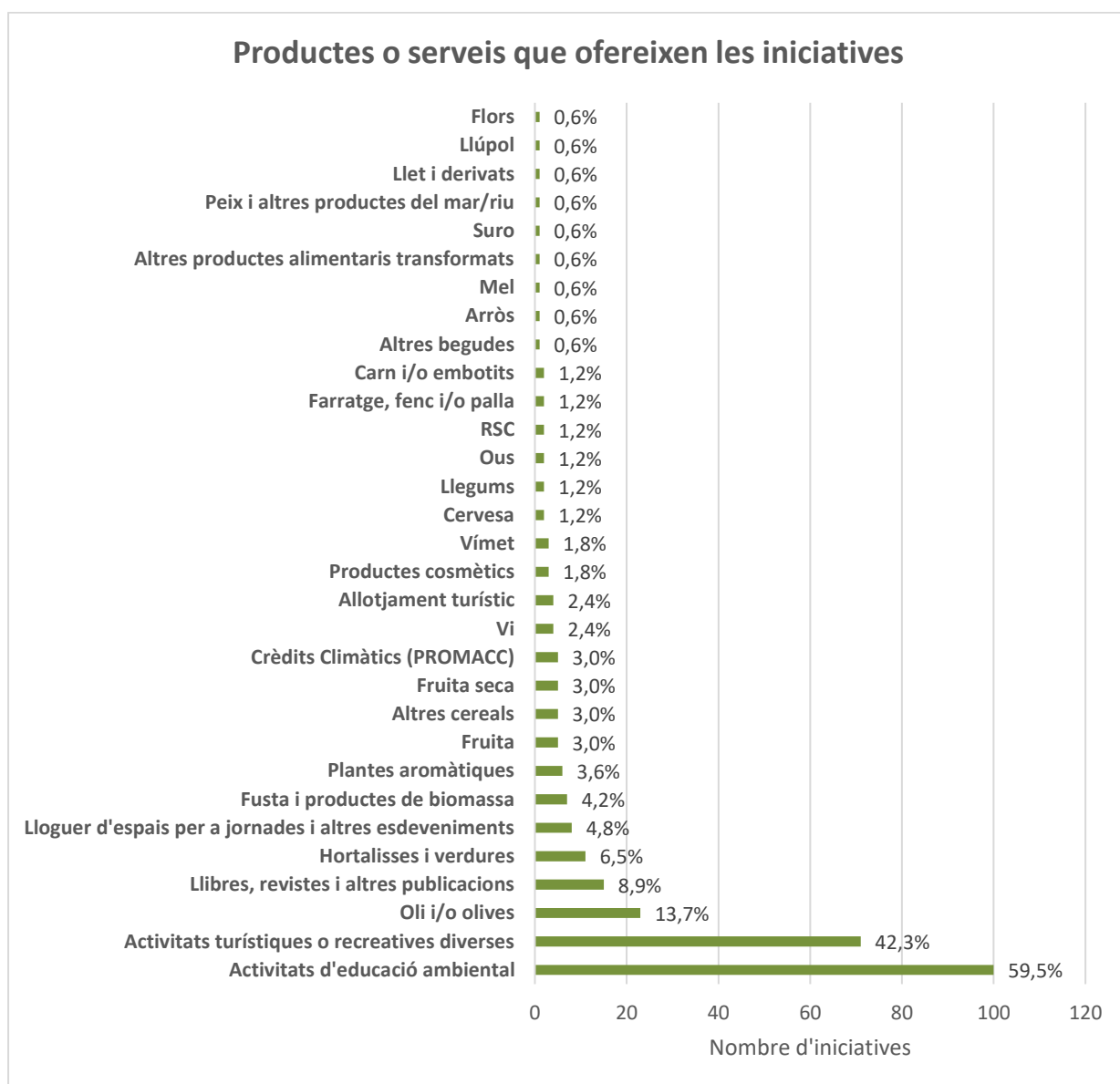

Figura 32: Nombre d'entitats que produeixen o ofereixen els diferents productes i serveis.

5. Conclusions

L'Inventari de custòdia del territori a Catalunya 2026 ofereix una fotografia actualitzada de l'abast, les característiques i l'evolució d'aquesta estratègia de conservació. *Els resultats mostren que la custòdia està plenament implantada al territori català i que, més enllà de l'evolució del nombre d'iniciatives, continua ampliant de manera significativa el seu abast territorial.*

Actualment, l'inventari recull **777 iniciatives de custòdia impulsades per 71 entitats**, que abasten **50.496,44 hectàrees**, equivalents aproximadament a l'**1,57% de la superfície de Catalunya**. Respecte de l'anterior inventari, la superfície sota custòdia ha augmentat en **8.751,89 hectàrees, un 20,97%**, passant de 41.744,55 ha l'any 2021 a més de 50.000 ha el 2026. Aquesta és una de les principals evidències de la consolidació territorial de la custòdia durant els darrers anys.

El nombre d'iniciatives inventariades s'ha reduït lleugerament, passant de 796 a 777, una disminució del 2,4%. **Aquesta reducció, però, no respon íntegrament a una pèrdua d'acords de custòdia vigents**, sinó que s'explica en bona part pel procés intensiu d'actualització i depuració de dades realitzat amb la posada en funcionament del nou Visor dels Acords de Custòdia de Catalunya. Dels **147 acords donats de baixa de l'inventari des de 2021, aproximadament 75 (51%) corresponen a acords que efectivament han deixat d'estar vigents**, ja sigui per finalització, no renovació o rescissió. Els **72 restants (49%) corresponen principalment a ajustos derivats de la depuració de la informació**, com ara fusions d'acords, traspassos de custòdia entre entitats, canvis en la identificació de les iniciatives o casos en què no se n'ha pogut confirmar la vigència. En paral·lel, durant aquest mateix període s'han formalitzat 128 nous acords de custòdia, una xifra clarament superior als aproximadament 75 acords que han deixat efectivament d'estar vigents.

Aquestes dades mostren que l'evolució de la custòdia no es pot valorar únicament a partir del nombre d'acords vigents. La superfície mitjana de les iniciatives actuals és de **65 ha**, tot i que la mediana se situa en **6,5 ha**, cosa que reflecteix una gran diversitat d'escala i l'existència d'un nombre reduït de projectes de gran extensió. En aquest sentit, l'augment global de superfície apunta a una **consolidació de l'abast territorial de la custòdia**, encara que serà interessant aprofundir en futurs inventaris en les característiques de les iniciatives que s'incorporen i les que deixen d'estar vigents, així com en les causes de finalització o no renovació dels acords.

La custòdia continua sent, a més, una estratègia fortament impulsada des de la societat civil. Les entitats privades -associacions i fundacions- promouen aproximadament el **69% de les**

iniciatives, i les iniciatives impulsades per aquestes entitats representen el **88% de tota la superfície sota custòdia, 44.371,77 ha**. Aquestes dades posen de manifest el paper central del tercer sector ambiental en la conservació i gestió del patrimoni natural i la seva capacitat per mobilitzar persones propietàries, administracions i altres actors del territori.

La distribució territorial de la custòdia és, però, desigual. Girona concentra el nombre més elevat d'iniciatives, amb **379**, seguida de Tarragona amb 191, Barcelona amb 106 i Lleida amb 100. En canvi, quan s'analitza la superfície, Tarragona i Lleida adquireixen un pes molt més important, amb **18.789,94 ha i 17.054,37 ha**, respectivament. Això confirma que nombre d'entitats, nombre d'iniciatives i superfície sota custòdia són indicadors complementaris i que territoris amb menys iniciatives poden concentrar projectes d'una escala territorial molt superior.

A escala comarcal, només quatre comarques no presenten actualment cap iniciativa de custòdia inventariada: el Barcelonès, la Segarra, l'Alta Ribagorça i la Vall d'Aran. Aquestes diferències mostren que encara existeix marge per ampliar la implantació territorial de la custòdia i reforçar-ne la presència en determinades zones, sense perdre de vista que les entitats sovint actuen fora de la comarca o província on tenen la seu.

La diversitat d'escala és una altra de les característiques del model. El **84,17% de les iniciatives tenen menys de 50 ha** i prop del 59% en tenen menys de 10, mentre que només un 2,3% superen les 500 ha. Aquesta diversitat constitueix una fortalesa: una finca de petites dimensions pot tenir un valor molt elevat per conservar una espècie, un hàbitat o un element singular del patrimoni natural, mentre que altres processos ecològics necessiten intervencions a escales territorials molt superiors. La capacitat de connectar i complementar iniciatives de dimensions diferents és, per tant, un element clau per incrementar-ne l'impacte.

Pel que fa als àmbits d'actuació, la custòdia forestal és clarament predominant i representa el **45,6% de les iniciatives i el 66,2% de la superfície**. La segueixen l'àmbit fluvial i de zones humides, amb el 33,3% de les iniciatives i el 13,6% de la superfície, i l'àmbit agrícola, ramader i d'espais oberts, amb el 17,8% de les iniciatives i el 17,4% de la superfície. En canvi, la custòdia marina, costanera i urbana continua sent minoritària, fet que assenyalava àmbits on existeix potencial per explorar i adaptar noves fórmules de custòdia.

Les dades evidencien també la rellevància de la custòdia per a la conservació de la biodiversitat. El **82% de les iniciatives contenen almenys un hàbitat d'interès comunitari (HIC)** i, en conjunt, s'hi han identificat **64 HIC diferents, 11 dels quals prioritaris**. Pel que fa a les espècies, les entitats actuen en territoris on s'ha registrat la presència d'almenys **357 espècies d'interès**, de les quals **255 són estrictament protegides**. Aquestes dades mostren que la custòdia contribueix de manera directa a la conservació d'una part significativa del

patrimoni natural de Catalunya.

La custòdia desenvolupa, alhora, un paper complementari a les figures legals de protecció. **El 78,3% de la superfície sota custòdia se situa dins de Xarxa Natura 2000 i el 80,1% dins d'espais inclosos al PEIN.** Al mateix temps, un 36% de les iniciatives no coincideixen amb cap de les figures de protecció analitzades, i representen aproximadament un 10,8% de la superfície total en custòdia. Això posa de manifest una doble funció de la custòdia: contribuir a la gestió activa d'espais que ja disposen de protecció normativa i estendre l'acció de conservació a espais que queden fora del sistema formal d'àrees protegides.

Un dels reptes per als pròxims anys és continuar reforçant l'estabilitat temporal i jurídica de les iniciatives. Els contractes i convenis de custòdia són, amb diferència, els instruments jurídics més utilitzats, mentre que figures que ofereixen una major seguretat a llarg termini, com els drets reals d'aprofitament parcial, continuen sent molt minoritàries, amb només **8 iniciatives**. Pel que fa a la durada, el 36% dels acords se situen entre els 10 i els 20 anys i aproximadament un 31% tenen una durada inferior als 10 anys. Avançar cap a instruments estables i adaptats a les necessitats de cada projecte pot facilitar inversions, planificació i objectius de conservació a més llarg termini.

La millora del seguiment i de l'avaluació dels resultats és un altre repte rellevant. **El 75,2% de les iniciatives fan algun tipus de seguiment** dels seus objectes de conservació i, en més de la meitat dels casos, aquest seguiment és anual. Tanmateix, encara hi ha mancances d'informació sobre els resultats obtinguts, fet que dificulta valorar de manera agregada l'impacte ecològic de la custòdia. Continuar reforçant la capacitat de les entitats per definir objectius mesurables, planificar les actuacions i avaluar-ne els resultats permetrà demostrar millor la contribució efectiva de la custòdia a la recuperació de la biodiversitat.

Aquest esforç haurà d'anar necessàriament acompanyat d'una major sostenibilitat econòmica. La informació disponible mostra una dependència important de fonts públiques locals, recursos propis i privats i finançament de la Generalitat, mentre que els fons estatals i europeus tenen una presència molt menor. Cal tenir en compte, però, que **el 44% de les iniciatives no han proporcionat informació sobre el seu finançament**, fet que limita la capacitat de generalitzar els resultats. Reforçar la diversificació de fonts, facilitar instruments de finançament estables i incorporar més capital privat orientat a la conservació serà determinant per garantir la continuïtat de moltes iniciatives.

Finalment, la custòdia té també una important dimensió social i socioeconòmica. Les entitats interactuen amb una gran diversitat d'actors -administracions, altres entitats ambientals, persones gestores, pagesia, ramaderia, empreses o centres de recerca- i aproximadament **un 21,6% de les iniciatives ofereixen algun producte o servei vinculat a la finca**,

especialment activitats d'educació ambiental i activitats turístiques o recreatives. Aquesta dimensió reforça la capacitat de la custòdia per connectar conservació, implicació social i desenvolupament territorial.

En conjunt, l'Inventari 2026 mostra una custòdia del territori consolidada i amb un abast territorial creixent a Catalunya. Tot i comptar amb 19 iniciatives menys que l'any 2021, la superfície sota custòdia ha augmentat prop d'un 21%, fins a superar les 50.000 hectàrees. El repte dels pròxims anys, per tant, no és únicament augmentar el nombre d'acords, sinó continuar reforçant-ne la qualitat, l'estabilitat, la connectivitat i l'efectivitat ecològica.

La principal fortalesa de la custòdia continua sent la seva capacitat per convertir la conservació de la natura en una responsabilitat compartida. La implicació d'entitats, persones propietàries, administracions i altres agents permet actuar més enllà dels instruments estrictament normatius, impulsar la gestió activa del territori i adaptar les actuacions a realitats molt diverses. **Consolidar aquesta xarxa, dotar-la de recursos i reforçar la seva capacitat per demostrar resultats serà clau perquè la custòdia continuï augmentant la seva contribució a la conservació i restauració del patrimoni natural de Catalunya.**

6. Annex

Taula 1: Total d'entitats recollides a l'inventari 2026

La província i comarca fan referència a la seu de l'entitat i no necessàriament al territori on aquesta actua.

Nom de l'entitat	Tipologia d'entitat	Província	Comarca	Nombre d'iniciatives	Superfície (ha)
ACER Associació per a la Conservació de l'Entorn i la Recerca	Associació	Barcelona	Vallès Occidental	2	103,76
Ajuntament de Cassà de la Selva	Ajuntament	Girona	Gironès	1	12,90
Ajuntament de Castellar del Vallès	Ajuntament	Barcelona	Vallès Occidental	1	70,46
Ajuntament de Granollers	Ajuntament	Barcelona	Vallès Oriental	2	107,44
Ajuntament d'Aleixar	Ajuntament	Tarragona	Baix Camp	1	0,63
Ajuntament de Malgrat de Mar	Ajuntament	Barcelona	Maresme	6	34,14
Ajuntament de Manresa	Ajuntament	Barcelona	Bages	1	40,95
Ajuntament de Molins de Rei	Ajuntament	Barcelona	Baix Llobregat	1	3,93
Ajuntament de Palafrugell	Ajuntament	Girona	Baix Empordà	1	0,31
Ajuntament de Sant Julià de Ramis	Ajuntament	Girona	Gironès	1	5,62

Ajuntament de Santa Maria de Miralles	Ajuntament	Barcelona	Anoia	1	10,30
Ajuntament de Terrassa	Ajuntament	Barcelona	Vallès Occidental	3	41,16
Ajuntament de Tremp	Ajuntament	Lleida	Pallars Jussà	5	11,89
Ajuntament de Vic	Ajuntament	Barcelona	Osona	8	13,53
Ajuntament Sant Cugat del Vallès	Ajuntament	Barcelona	Vallès Occidental	2	7,76
Amics de la Tortuga de l'Albera (ATA)	Associació	Girona	Alt Empordà	26	368,55
ARBA Sistema Litoral	Associació	Barcelona	Garraf	4	36,96
Associació Amics del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà	Associació	Girona	Alt Empordà	3	13,43
Associació Amics Natura 2000 Pirineu	Associació	Lleida	Pallars Sobirà	3	256,70
Associació Aurora - Salut Mental, Territori i Paisatge	Associació	Tarragona	Tarragonès	16	353,36
Associació de Defensa i Estudi de la Fauna i Flora Autòctona	Associació	Barcelona	Berguedà	11	401,29
Associació de Naturalistes de Girona	Associació	Girona	Gironès	3	22,06

Associació de Propietaris del Montnegre i el Corredor	Associació	Barcelona	Vallès Oriental	3	10,05
Associació Grup d'Experimentació en Naturisme i Sostenibilitat (GENS)	Associació	Barcelona	Alt Penedès	1	28,21
Associació Horda	Associació	Barcelona	Vallès Occidental	1	10,89
Associació Hàbitats	Associació	Barcelona	Barcelonès	2	119,22
Associació l'Aube	Associació	Tarragona	Ribera d'Ebre	16	6.193,38
Associació la Sorellona	Associació	Girona	Gironès	16	116,44
Associació LANIUS 1980	Associació	Tarragona	Montsià	1	5,28
Associació Marques de Pastor	Associació	Lleida	Pallars Jussà	5	11,11
Associació Mediambiental la Sínia	Associació	Tarragona	Tarragonès	34	1.021,09
Associació mediambiental Xatrac	Associació	Girona	Selva	1	2,66
Associació per a la Conservació dels Ecosistemes Naturals	Associació	Tarragona	Alt Camp	14	802,18
Associació Salvatge Agricultura i Biodiversitat	Associació	Lleida	Garrigues	8	53,29

CEA Alt Ter	Associació	Girona	Ripollès	1	0,45
Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis – UVic - UCC	Fundació	Barcelona	Osona	14	723,81
Col·lectiu Eixarcolant	Associació	Barcelona	Anoia	1	10,93
ConSORCI Alta Garrotxa	Altres organismes públics	Girona	Garrotxa	83	4.223,68
ConSORCI de l'Espai Natural de les Guilleries Savassona	Altres organismes públics	Barcelona	Osona	2	46,62
ConSORCI de l'Estany	Altres organismes públics	Girona	Pla de l'Estany	9	45,69
ConSORCI de les Gavarres	Altres organismes públics	Girona	Baix Empordà	19	407,50
ConSORCI de l'Estany d'Ivars i Vila-sana	Altres organismes públics	Lleida	Pla d'Urgell	1	30,55
ConSORCI del Ter	Altres organismes públics	Barcelona	Osona	9	230,47
ConSORCI per a la protecció i gestió dels Espais d'Interès Natural del Ripollès	Altres organismes públics	Girona	Ripollès	1	21,13
DEPANA, Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural	Associació	Barcelona	Barcelonès	1	1,31
Diputació de Girona	Altres organismes públics	Girona	Gironès	84	758,01

El FANAL-Grup Ecologista del Moianès	Associació	Barcelona	Moianès	1	13,04
Fundació 1859 Caixa Sabadell	Fundació	Barcelona	Vallès Occidental	1	78,95
Fundació Catalunya la Pedrera	Fundació	Barcelona	Barcelonès	61	8.410,94
Fundació Emys	Fundació	Girona	Selva	35	1.471,20
Fundació Pioneers of our Time	Fundació	Girona	Alt Empordà	4	689,87
Fundació Plegadis	Fundació	Tarragona	Montsià	3	6,59
Fundació Projecte Boscos de Muntanya	Fundació	Lleida	Pallars Sobirà	5	4.137,77
Fundació Projecte Miranda	Fundació	Barcelona	Barcelonès	21	5.084,18
Fundació Sèlvans	Fundació	Girona	Gironès	39	1.095,66
Fundació Trenca	Fundació	Lleida	Segrià	11	978,33
Galanthus	Associació	Girona	Gironès	1	50,46
Garraf Coopera - Plataforma defensem l'Ortoll	Associació	Barcelona	Garraf	2	4,84
Graellsia, Grup d'Estudis i Comunicació Ambiental	Associació	Tarragona	Baix Ebre	11	466,86
Grup d'Ecologia i Medi Ambient GEMA	Associació	Lleida	Urgell	1	12,63
Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes	Associació	Tarragona	Baix Camp	56	7.057,29

Catalans - Ecologistes de Catalunya (GEPEC-EdC)					
Grup de Natura del Solsonès - Centre d'Estudis Lacetans	Associació	Lleida	Solsonès	3	6,36
Grup de Natura Freixe	Associació	Tarragona	Ribera d'Ebre	20	1.410,31
Grup de Naturalistes d'Osona - ICHN	Associació	Barcelona	Osona	6	76,42
Grup Ecologista del Vendrell i el Baix Penedès	Associació	Tarragona	Baix Penedès	2	357,55
Natura, entitat de medi ambient	Associació	Barcelona	Maresme	1	1,70
Paisatges Vius	Associació	Barcelona	Osona	41	1.653,41
SEO/BirdLife	Associació	Barcelona	Barcelonès	4	71,66
Societat Catalana d'Herpetologia	Associació	Barcelona	Barcelonès	10	492,51
SUBMON	Associació	Barcelona	Barcelonès	1	6,23
Sàmara Natura, SCCL	Associació	Lleida	Solsonès	8	70,58
TOTAL	71 entitats			777	50.496,44

Taula 2: Superfície en custòdia tenint en compte els àmbits d'actuació per a cada comarca (ha)

Comarca	Agrícola / Ramader / Espais oberts	Fluvial / Zones humides	Forestal	Marí / Costaner	Urbà	TOTAL (HA)
Alt Camp	48,83	204,95	482,60	-	-	736,38
Alt Empordà	769,50	48,42	1716,04	6,23	-	2540,20
Alt Penedès	-	-	28,21	-	-	28,21
Alt Urgell	81,77	-	5987,88	-	-	6069,65
Anoia	12,93	81,42	237,87	-	-	332,22
Bages	12,90	40,95	26,91	-	-	80,77
Baix Camp	243,92	89,14	4475,87	8,95	-	4817,87
Baix Ebre	22,89	159,81	3558,94	320,56	1,38	4063,59
Baix Empordà	18,20	86,85	287,82	-	-	392,87
Baix Llobregat	-	7,71	231,75	-	-	239,46
Baix Penedès	-	65,06	312,87	-	-	377,92
Berguedà	1099,20	45,56	518,36	-	-	1663,12
Cerdanya	-	5,46	65,12	-	-	70,58

Conca de Barberà	91,17	531,70	30,47	-	-	653,34
Garraf	0,42	29,51	216,62	-	-	246,55
Garrigues	50,19	-	-	-	-	50,19
Garrotxa	928,74	307,32	2501,21	-	-	3737,27
Gironès	27,06	250,91	451,43	-	-	729,39
Maresme	55,76	15,64	20,54	1,70	-	93,65
Moianès	9,03	-	13,04	-	-	22,07
Montsià	104,86	249,93	1499,18	-	-	1853,96
Noguera	-	5,56	-	-	-	5,56
Osona	446,09	1267,55	406,32	-	7,19	2127,15
Pallars Jussà	3083,06	246,23	698,50	-	-	4027,79
Pallars Sobirà	9,16	-	4300,09	-	-	4309,25
Pla de l'Estany	-	48,80	48,95	-	-	97,75
Pla d'Urgell	-	61,13	-	-	-	61,13
Priorat	12,41	64,14	473,66	-	-	550,20
Ribera d'Ebre	9,56	710,81	2135,71	-	-	2856,07

Ripollès	359,91	329,72	335,40	-	-	1025,03
Segrià	908,28	1,18	-	-	-	909,46
Selva	160,21	763,54	689,70	2,66	-	1616,11
Solsonès	150,97	32,50	58,73	-	2,39	244,59
Tarragonès	14,84	637,58	433,10	31,62	0,63	1117,77
Terra Alta	36,78	89,03	928,17	-	-	1053,98
Urgell	-	-	12,63	-	-	12,63
Vallès Occidental	7,76	52,04	222,11	-	-	281,91
Vallès Oriental	2,25	328,95	8,22	-	-	339,42

Taula 3: Nombre d'entitats, iniciatives i superfície en custòdia per a cada comarca.

Comarca	Nombre d'entitats	Nombre d'iniciatives	Superfície en custòdia (ha)
Alt Camp	1	23	736,38
Alt Empordà	3	75	2.540,20
Alt Penedès	1	1	28,21
Alt Urgell	0	14	6.069,65
Anoia	2	6	332,22
Bages	1	4	80,77
Baix Camp	2	21	4.817,87
Baix Ebre	1	19	4.063,59
Baix Empordà	2	20	392,87
Baix Llobregat	1	7	239,46
Baix Penedès	1	4	377,92
Barcelonès	7	0	0
Berguedà	1	11	1.663,12
Cerdanya	0	6	70,58

Conca de Barberà	0	10	653,34
Garraf	2	9	580,73
Garrigues	1	7	50,19
Garrotxa	1	106	3.737,27
Gironès	7	29	729,39
Maresme	2	11	93,65
Moianès	1	2	22,07
Montsià	2	16	1.853,96
Noguera	0	1	5,56
Osona	6	49	2.127,15
Pallars Jussà	2	17	4.027,87
Pallars Sobirà	2	29	4.309,25
Pla de l'Estany	1	13	97,75
Pla d'Urgell	1	2	61,13
Priorat	0	10	550,20
Ribera d'Ebre	2	33	3.580,08

Ripollès	2	64	1.025,03
Segrià	1	8	909,46
Selva	2	57	1.616,11
Solsonès	2	14	244,59
Tarragonès	2	43	1.117,77
Terra Alta	0	13	1.053,98
Urgell	1	1	12,63
Vallès Occidental	6	9	281,91
Vallès Oriental	2	12	339,42

Taula 4: Nombre d'entitats, iniciatives i superfície de les iniciatives de custòdia promogudes per entitats privades a cadascuna de les comarques.

Comarca	Nombre d'entitats privades	Nombre d'iniciatives	Superfície en custòdia (ha)
Alt Camp	1	23	736,38
Alt Empordà	3	61	1.384,59
Alt Penedès	1	1	28,21
Alt Urgell	–	14	6.069,65
Anoia	1	5	321,92
Bages	–	3	39,82
Baix Camp	1	20	4.817,24
Baix Ebre	1	19	4.063,59
Baix Empordà	–	8	197,64
Baix Llobregat	–	6	235,53
Baix Penedès	1	4	377,92
Barcelonès	7	–	–
Berguedà	1	11	1.663,12

Cerdanya	–	1	5,46
Conca de Barberà	–	10	653,34
Garraf	2	9	580,73
Garrigues	1	7	50,19
Garrotxa	–	24	782,53
Gironès	4	11	220,53
Maresme	1	5	59,51
Moianès	1	2	22,07
Montsià	2	16	1.853,96
Noguera	–	1	5,56
Osona	3	37	2.040,73
Pallars Jussà	1	12	4.015,97
Pallars Sobirà	2	29	4.309,25
Pla d'Urgell	–	1	30,59
Pla de l'Estany	–	2	25,01
Priorat	–	10	550,20

Ribera d'Ebre	2	33	3.580,08
Ripollès	1	6	320,93
Segrià	1	8	909,46
Selva	2	51	1.593,47
Solsonès	2	14	244,59
Tarragonès	2	43	1.117,77
Terra Alta	–	13	1.053,98
Urgell	1	1	12,63
Vallès Occidental	3	3	162,54
Vallès Oriental	1	10	231,98
TOTAL	49	534	44.368,67

Taula 5: Nombre d'entitats, iniciatives i superfície de les iniciatives promogudes per entitats públiques a cadascuna de les comarques.

Comarca	Nombre d'entitats públiques	Nombre d'iniciatives	Superfície en custòdia (ha)
Alt Empordà	–	14	1.155,60
Anoia	1	1	10,30
Bages	1	1	40,95
Baix Camp	1	1	0,63
Baix Empordà	2	12	195,23
Baix Llobregat	1	1	3,93
Cerdanya	–	5	65,12
Garrotxa	1	82	2.954,75
Gironès	3	18	508,87
Maresme	1	6	34,14
Osona	3	12	86,41
Pallars Jussà	1	5	11,89
Pla d'Urgell	1	1	30,55

Pla de l'Estany	1	11	72,74
Ripollès	1	58	704,09
Selva	–	6	22,64
Vallès Occidental	3	6	119,37
Vallès Oriental	1	2	107,44
TOTAL	22	242	6.124,66